

EXPORTACIONS ESPANYOLES D'ARMAMENT 2003-2012

ANÀLISI DEL RECOLZAMENT
INSTITUCIONAL A LES
EXPORTACIONS D'ARMES

JUSTÍCIA I PAU

CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU

INFORME
núm. 18

INFORME núm. 18

EXPORTACIONS ESPANYOLES D'ARMAMENT 2003-2012

Anàlisi del recolzament institucional
a les exportacions d'armes

Tica Font
Eduardo Melero
Camino Simarro

Centre Delàs d'Estudis per la Pau · Justícia i Pau
Barcelona, juliol 2013

Centre Delàs d'Estudis per la Pau
Justícia i Pau · c/ Roger de Llúria, 126, 3r 1a
08037 Barcelona
T. 93 317 61 77
F. 93 412 53 84
www.centredelas.org
info@centredelas.org

Els autors desitgen expressar el seu agraïment a Albert Orta,
Marta Alemany i Caleigh Nowlin per la seva inestimable col·laboració
en la traducció d'aquest informe.

Barcelona, juliol 2013

Grafisme: Fundació Tam-Tam

Coberta: Líbia, 2011

D.L.: B-16799-2010
ISSN: 2013-8032

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	7
2. POLÍTICA ESPANYOLA DE FOMENT DE LES EXPORTACIONS D'ARMES	7
2.1. El valor de les autoritzacions reflexa la tendència que marcarà la política de foment de les exportacions.	8
2.2. L'organització administrativa al servei de les exportacions d'armament	9
2.3. Actuacions concretes dutes a terme per al foment de les exportacions durant el 2013	10
3. EXPORTACIONS ESPANYOLES D'ARMAMENT 2003-2012	11
3.1. Exportacions espanyoles de material de defensa	11
3.2. Exportacions espanyoles de material de doble ús	15
3.3. Exportacions espanyoles d'armes curtes i lleugeres	16
4. DESTINACIÓ DE LES ARMES	17
5. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS	24
ANEXES	27

RESUM EXECUTIU

Les exportacions espanyoles de material de defensa el 2012 ascendiren a 1.953 milions d'euros, un 19,7% inferiors a les del 2011 però un 410% superiors a les del 2003; tanmateix, aquest descens no significa necessàriament una tendència, ja que les exportacions representen un 25% sobre el total autoritzat. Al rànquing mundial de països exportadors d'armament, Espanya se situava a la novena posició el 2012, representant un 2,6% del total mundial d'exportacions i un 0,88% de la balança comercial espanyola. Cada dia, Espanya exporta més de 5 milions d'euros en armes, i moltes d'elles continuen tenint com a destinació països en conflicte armat o ens els que existeixen greus violacions de drets humans.

Entre el 2003 i el 2012, els tres tipus de material de defensa espanyol més venuts continuen sent, com en anys anteriors, les aeronaus militars, els vaixells de guerra i els equips de formació d'imatge o contramesura. Les aeronaus militars representen el 39% del total del període estudiat i han suposat 4.181 milions d'euros (763 milions el 2012); els vaixells de guerra representen el 32%, amb 3.425 milions d'euros (688 milions el 2012); el equips de formació d'imatge o contramesura el 7%, amb 768 milions d'euros (46 milions el 2012), i el combustible i els explosius militars el 7%, amb el 796 milions d'euros (251 milions el 2012). Les tres categories anteriors han suposat el 85% de les exportacions en tot el període. El 15% restant està repartit entre un 6% en bombes, coets, torpedes i míssils, amb un valor de 620 milions d'euros (89 milions el 2012); un 4% en vehicles tot terreny, carros, blindats i amfibis, amb 386 milions d'euros (10 milions el 2012).

Les exportacions d'armes curtes i lleugeres ascendiren a 120 milions d'euros; el material antidisturbis 3,6 milions d'euros; i les armes de caça i tir esportiu (escopetes, cartutxos i peces de recanvi), ascendiren a 34,5 milions d'euros. Les exportacions realitzades en material de doble ús ascendiren a 234 milions d'euros, el que representa un augment del 136% respecte l'any anterior.

Cal destacar que l'informe oficial d'estadístiques no inclou cap referència a la política governamental de foment de les exportacions tot i la importància que se li dona a la Directiva de Defensa Nacional, del juliol del 2012. Un dels seus objectius fixats és l'impuls de l'indústria espanyola de defensa i la seva internalització, de forma que es converteix el Ministeri de Defensa en agent comercial de l'indústria espanyola de defensa. En aquest sentit, els anomenats «contractes de Govern a Govern», introduïts pel Reial Decret Llei 19/2012 de 25 de maig, van suposar un salt qualitatiu en la política de foment de les exportacions d'armes, ja que en aquests contractes el Govern pot actuar com a garant del seu compliment.

Aquesta política de foment de les exportacions d'armes està afectant directament a les autoritzacions aprovades per la Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble Ús (JIMDDU). La JIMDDU va tramitar 1.181 llicències d'exportació de material de defensa, de les quals van ser autoritzades 1.153 per un valor total de 7.694,56 milions d'euros. Només

van haver-hi sis denegacions, el que representa que solament s'han denegat el 0,5% de les sol·licituds d'exportació. Aquestes dades poden considerar-se com un indicatiu de la interpretació poc rigorosa dels criteris legals que està posant en pràctica la JIMDDU, com a jutge i part del comerç d'armes, amb la finalitat d'afavorir l'indústria espanyola de defensa.

En relació al destí de les exportacions espanyoles d'armes, els països que formen part de l'OCDE van rebre el 75% de les armes espanyoles (1.467 milions d'euros); els països que formen part de l'OTAN el 44% (867 milions d'euros); els països de la UE van rebre el 38% (744 milions d'euros). Per últim, els països amb un IDH mitjà i baix van rebre el 8% (154 milions d'euros). Respecte l'any anterior, van disminuir les exportacions als grups de països de l'OCDE (-10%) i l'OTAN (-17%), mentre que van augmentar als de la UE (+26%) i els d'un IDH mitjà o baix (+20%).

Com en anys anteriors, s'han continuat realitzant exportacions d'armament a països en conflicte armat o amb greus violacions de drets humans i/o del Dret Internacional Humanitari, com Israel, Colòmbia, Egipte, Bahrain, Índia i Paquistàn; així com exportacions que podrien posar en perill l'estabilitat regional o agreujar la situació interna d'alguns països de destí, com és el cas de les exportacions a l'Orient Mitjà, Ghana o Veneçuela; o a països sotmesos a embargament com són els casos de Líbia, Iran o el Líban.

Un any més, les estadístiques oficials sobre comerç d'armament posen en evidència que el Govern està donant prioritat als interessos econòmics i comercials davant la protecció dels drets humans i la prevenció de conflictes.

Índice de tablas

Gràfica 1. Exportacions espanyoles de material de defensa 2003-2012	12
Gràfica 2. Exportacions mundials d'armes 2003-2012	12
Gràfica 3. Evolució de les exportacions espanyoles d'armes per destinacions 2003-2012. . .	14
Gràfica 4. Exportacions espanyoles de material de doble ús 2003-2012	16
Gràfica 5. Exportacions espanyoles d'armes curtes i lleugeres 2003-2012	17
Gràfica 6. Exportacions espanyoles d'armes a l'Orient Pròxim 2003-2012.	20

Quadre 1. Valor del material de defensa exportat i valor de les autoritzacions d'exportació d'armament 2003-2012.	8
Quadre 2. Els vuit criteris de la Posició Comú 2008/944/PESC	19
Quadre 3. Exportacions realitzades a països sotmesos a embargament 2012.	24

Anexos

Taula 1. Exportacions espanyoles de material de defensa (en milers d'euros corrents)	27
Taula 2. Exportaciones españolas de material de defensa por categorías de productos (en miles de euros corrientes)	31
Taula 3. Exportacions espanyoles de material de defensa a països amb un índex de Desenvolupament Humà mitjà i baix, països de l'OCDE, la Unió Europea i la OTAN (en milers d'euros corrents)	33
Taula 4. Exportacions espanyoles de productes i tecnologies de doble ús (en milers d'euros corrents)	34
Taula 5. Exportacions espanyoles d'armes i municions, les seves parts i accessoris (en milers d'euros corrents)	38
Taula 6. Exportacions espanyoles d'armes de caça i tir esportiu (en milers d'euros corrents)	44
Taula 7. Exportacions espanyoles de material de defensa a l'Orient Pròxim (en milers d'euros corrents)	48

Tica Font • Directora de l'Institut Català Internacional per la Pau
i investigadora del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Eduardo Melero • Professor de Dret administratiu, Universitat Autònoma de Madrid
i investigador del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Camino Simarro • Investigadora del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Els objectius marcats pel govern es concreten en la recerca de nous mercats i el suport a la presència exterior de la indústria espanyola

1. INTRODUCCIÓ

Aquest informe, com cada any, pretén recollir l'evolució i les principals tendències de les exportacions espanyoles d'armes i material de doble ús, recopilant els canvis més significatius del mercat espanyol i de la política del Govern espanyol en aquesta matèria. Per a aquest fi es mostren les dades en taules i gràfiques analitzats en una sèrie de deu anys. Amb l'objectiu de realitzar un examen més profund, s'inclou un capítol destinat a analitzar la política del Govern en l'exportació d'armes i un altre específic a valorar els possibles incompliments dels criteris per a la venda d'armament aplicables segons la legislació espanyola i europea.

La font principal d'informació per a l'elaboració d'aquest informe és la publicació anual de les estadístiques oficials, elaborades per la Secretaria d'Estat de Comerç del Ministeri d'Economia i Competitivitat (MEC), denominades *Estadístiques espanyoles d'exportació de material de defensa, d'altres materials i de productes i tecnologies de doble ús*. La font complementària utilitzada per a l'apartat específic de les armes curtes i lleugeres és la base de dades ESTACOM, que manté i fa pública l'Institut Espanyol de Comerç Exterior. A més a més, en matèria de drets humans han estat consultades algunes de les fonts més prestigioses en la matèria: l'Escola de Cultura de Pau, Amnistia Internacional i Human Rights Watch, el SIPRI i el PNUD, per a establir el nivell de desenvolupament humà.

2. POLÍTICA ESPANYOLA DE FOMENT DE LES EXPORTACIONS D'ARMES

Espanya ocupa un lloc destacat en el rànquing mundial de països exportadors d'armament. Això és el resultat, en gran mesura, de les polítiques governamentals de suport institucional a les exportacions d'armament. La Directiva de Defensa Nacional, del juliol de 2012, estableix, dins les directrius d'aquesta legislatura, que: «la defensa d'Espanya exigeix l'impuls de la indústria nacional del sector, subministrador idoni de les necessitats de les nostres Forces Armades. En els temps actuals, *la permanència i desenvolupament d'aquesta fa necessari el fet que sigui assistida en la seva presència internacional, especialment en la penetració de mercats que per la seva especificitat observen garanties majors amb el recolzament d'Estat a Estat*» (apartat 4.5, cursiva no original).

Aquesta política es concreta en activitats de tipus molt diferents: la recerca de mercats i el suport a la presència exterior de l'indústria militar, la firma de protocols de cooperació amb altres Estats per adquirir armament, l'establiment de contactes i la negociació de contractes, la representació dels interessos de l'indústria de defensa en diversos fòrums,... d'aquesta forma el Ministeri de Defensa actua com agent comercial de la indústria espanyola de defensa.

El 2012 es va produir un salt qualitatiu en la política de foment de les exportacions d'armes per mitjà dels anomenats «contractes Govern a Govern», introdu-

El Ministeri de Defensa actua com agent comercial de la indústria espanyola de defensa

El 2012, es va produir un salt qualitatiu en la política de foment de les exportacions d'armes: els «contractes govern a govern», signats amb el Ministeri de Defensa com a garant

Les exportacions autoritzades ofereixen una imatge més real de com s'està interpretant la normativa sobre comerç d'armes

Les exportacions realitzades en 2012 amb prou feines suposen un 25% sobre el total autoritzat, això podria reflectir la tendència que marcarà la política de foment de les exportacions d'armes

its pel Reial Decret Llei 19/2012 de 25 de maig.¹ Aquests contractes de vendes d'armes són firmats pel Ministeri de Defensa, que es compromet a garantir el subministrament. El Ministeri de Defensa pretén utilitzar els contractes Govern a Govern de forma generalitzada en totes les operacions d'exportació que pugui.² Malgrat la importància d'aquest nou instrument de foment de les exportacions, les estadístiques oficials no ofereixen cap informació sobre les autoritzacions per a exportacions emparades en aquest tipus de contractes, la seva quantitat i els països de destí. Amb això es recomana que als propers informes s'inclouï un apartat específic on es detallin els contractes realitzats sota aquesta fórmula, així com el tipus de producte, quantitat i valor econòmic del producte exportat, país destinatari i usuari final.

2.1. El valor de les autoritzacions reflexa la tendència que marcarà la política de foment de les exportacions

Les estadístiques oficials se centren en les xifres de les exportacions realitzades, deixant en un pla molt secundari les exportacions autoritzades. Les xifres no coincideixen perquè hi ha autoritzacions que s'atorguen per a períodes de diversos anys, de manera que les exportacions es mostren en anys successius. Aquesta metodologia no és neutra, ja que ofereix una imatge distorsionada de l'actuació de l'Administració. Les xifres de les exportacions autoritzades, tot i que encara no s'hagin realitzat, són molt importants ja que ofereixen una imatge més real de com s'està interpretant la normativa sobre comerç d'armes. Vegeu el quadre adjunt (Quadre 1), en el que es recullen les quantitats d'armament exportat, el valor de les autoritzacions concedides i el percentatge del que s'ha autoritzat en relació a l'exportat.

Quadre 1. Valor del material de defensa exportat i valor de les autoritzacions d'exportacions d'armament 2003-2012 (en milions d'euros)

	Exportat	Autoritzat	% Autoritzat
2003	383,1	s.d.*	s.d.
2004	405,90	439,63	108
2005	419,45	1.230,27	293
2006	845,07	1.295,65	153
2007	932,94	1.961,09	210
2008	934,45	2.526,41	270
2009	1.346,52	3.193,44	237
2010	1.128,30	2.238,41	198
2011	2.431,21	2.871,20	118
2012	1.953,45	7.694,56	393

* Sense dades disponibles

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Les xifres del que s'ha autoritzat superen la quantitat de l'armament exportat. Hi ha anys que es duplica o fins i tot es triplica. El 2012 es va produir un increment espectacular de la quantitat autoritzada, tant en xifres absolutes com el percentatge. S'han realitzat exportacions per valor de 1.953 milions d'euros i s'han atorgat autoritzacions d'exportacions per valor de 7.692 milions d'euros.

1. El Reial Decret Llei 19/2012 va entrar en vigor el 27 de maig de 2012. Posteriorment es va transformar en la Llei 12/2012.
2. Segons declaracions del Secretari d'Estat de Defensa, Pedro Argüelles; vegeu infodefensa.com del 8 d'octubre de 2012.

D'aquesta manera el que s'ha exportat amb prou feines suposa el 25% del que s'ha autoritzat per aquest any, però el 75% restant es podrà anar realitzant durant els propers anys. Si es confirma aquesta tendència en els propers anys, es demostrarà que la política governamental de foment de les exportacions d'armes està tenint un impacte clar en la promoció del comerç d'armes, amb el que això implica.

Aquestes xifres posen de manifest que l'òrgan encarregat de controlar les exportacions d'armament, la Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble ús (JIMDDU), és una peça més de la política de foment de les exportacions d'armes. La JIMDDU està interpretant de forma poc rigorosa els criteris legals als que han d'ajustar-se les autoritzacions d'exportació d'armament, sobretot si tenim en compte les xifres d'exportacions autoritzades.

2.2. L'organització administrativa al servei de les exportacions d'armament

La política governamental de suport a les exportacions es posa en pràctica a través d'una organització de certa complexitat dirigida pel Ministeri de Defensa. Està formada per dos tipus d'unitats administratives: la Oficina de Suport Exterior a les Agregadurries de Defensa; i per dues empreses de titularitat pública: DEFEX i ISDEFE.

La **Oficina de Suport Exterior** (OFICAEX) fou creada el 1993. El 2013 s'ha reforçat el seu paper a través de la instrucció 25/2013, de 22 d'abril, del Secretari d'Estat de Defensa, per la qual es desenvolupa l'impuls de suport institucional a la internacionalització de la indústria espanyola de defensa.³ «Amb aquesta mesura, el Ministeri vol impulsar el sector industrial nacional de la Defensa, donant suport al seu esforç exportador i facilitant el seu creixement en els mercats internacionals».⁴ OFICAEX s'enquadra orgànicament en al Subdirecció General de Relacions Internacionals de la Direcció General d'Armament i Material de Defensa. La Oficina de Suport Exterior s'encarrega de liderar i impulsar les actuacions de foment de la internacionalització de la indústria espanyola de defensa. Entre els seus propòsits es troba: planificar i coordinar les actuacions del Ministeri de Defensa en suport a la indústria de defensa, relacionar-se amb els agregats i consellers de defensa, proporcionar informació a les empreses sobre mercats exteriors, i promoure la indústria espanyola de defensa als mercats exteriors. Entre les noves funcions que se li atribueixen destaca la promoció i comercialització del material de defensa usat, així com prestar suport a la preparació de contractes de venda d'armes entre Governos.

Les **Agregadurries de Defensa** formen part de les Missions Diplomàtiques d'Espanya.⁵ Depenen de la Secretaria General de Política de Defensa del Ministeri de Defensa, en concret del Director General de Política de Defensa. Entre les funcions atribuïdes a les Agregadurries no se senyala expressament fomentar les exportacions d'armament. A la pràctica sí que es dediquen a aquesta tasca.⁶ Actualment, existeixen Agregadurries de Defensa a 37 missions diplomàtiques i oficines consulars d'Espanya a l'exterior que, gràcies a acreditacions múltiples, estenen la seva presència a 82 països.

3. Butlletí Oficial del Ministeri de Defensa del 3 de maig de 2013.

4. Vegeu la nota de premsa del Ministeri de Defensa, del 30 d'abril de 2013.

5. El seu règim jurídic s'estableix al Reial Decret 959/2005, del 29 de juliol, pel que es regulen les Agregadurries de Defensa i la Ordre DEF/783/2007, del 22 de març, sobre organització i funcionament de les Agregadurries de Defensa.

6. Així ho reconeix Francisco Javier BLASCO ROBLEDÓ, qui considera que l'Agregat de Defensa es «un dels millors interlocutors de les indústries d'armament i materials de doble ús»; les Agregadurries «serveixen d'element de suport i introducció a la indústria nacional en materials de defensa». Francisco Javier Blasco Robledo: «La acción de las FAS en el extranjero», *Ejército de tierra español*, nº 783 (junio 2006), pàg. 85 i 87.

La JIMDDU, una peça més de la política de foment de les exportacions d'armes, està interpretant de forma poc rigorosa els criteris legals aplicables a les autoritzacions

L'empresa pública **DEFEX** fou creada el 1972, amb la finalitat de fomentar les exportacions de les empreses espanyoles de defensa. Aquesta empresa forma part de la Societat Estatal de Participacions Industrials (SEPI). Al seu Consell d'Administració hi ha representants del Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació, el Ministeri d'Economia i Competitivitat i el Ministeri de Defensa⁷. La seva tasca principal és representar les empreses espanyoles dedicades a la fabricació d'armes i productes per a la defensa, amb el fi de comercialitzar les seves activitats i facilitar l'exportació dels seus productes.⁸ DEFEX actua com a contractista dels seus clients estrangers i després subcontracta a les empreses nacionals.⁹ A l'exercici 2012, DEFEX va obtenir uns beneficis per valor de 4,3 milions d'euros, triplicant la xifra obtinguda l'any anterior (1,4 milions d'euros). El 2012 «ha realitzat vendes per valor de 95 milions d'euros, ha subscrit contractes per 50 milions i ha aconseguit una cartera de comandes de 173 milions», sent els seus principals clients l'Aràbia Saudita (13 milions d'euros); Vietnam (15 milions d'euros) i Malàisia (10 milions d'euros).¹⁰

Enginyeria de Sistemes per a la Defensa d'Espanya, SA (ISDEFE) es una societat pública de capital íntegrament estatal depenent del Ministeri de Defensa i presidida pel Secretari d'Estat de Defensa. Dins d'ella, la **Consultoria Internacional de Defensa i Seguretat (CIDyS)** és l'encarregada de prestar el suport institucional a la indústria militar. Entre els objectius es troben: el «suport al foment de la projecció internacional de la Indústria de Defensa d'Espanya i en particular, ampliar el mercat exterior dels nostres productes i serveis de defensa» i el «suport a l'establiment i millora de les relacions industrials i tecnològiques amb els potencials clients de material de defensa».¹¹ Segons l'*Informe anual 2011* d'ISDEFE (pàg. 34) «A través de la Consultoria Internacional de Defensa i Seguretat (CIDyS), ISDEFE ha dut a terme un important nombre d'actuacions de suport a l'exportació de les empreses del sector entre d'altres».

S'està produint una intensificació del suport institucional a les exportacions d'armament

2.3. Actuacions concretes dutes a terme per al foment de les exportacions durant el 2013

Com ja s'ha assenyalat, la política de foment de les exportacions es posa en pràctica per mitjà de diferents activitats. La majoria d'elles romanen ocultes a la opinió pública. Aquí recollim la informació dels contactes d'alt nivell que s'han produït durant el que va d'any 2013, i que han estat recollides a la premsa especialitzada. Del conjunt d'aquestes actuacions es dedueix que s'està produint una intensificació del suport institucional a les exportacions d'armament.

- 3 de febrer: visita del Ministre de Defensa a Aràbia Saudita, per a recolzar la presència de l'empresa espanyola URO al país i per analitzar el contracte de subministrament de carros de combat.¹²
- 11-12 de febrer: viatge de Pedro Morenés a Indonèsia per a fomentar la realització d'acords comercials.
- 13 de febrer: visita del Ministre de Defensa a Austràlia, on s'està negociant la possible venda de dos bucs d'aprovisionament de combat, fabricats per Navantia.¹³

7. Les dades bàsiques d'aquesta empresa es poden consultar a la següent pàgina web: <http://sepi.es/default.aspx?cmd=0004&IdContent=28774&idLanguage=>

8. Hermann Ranninger: *La transferencia internacional de tecnología: teoría y evidencia. El caso de la industria militar española*. Tesis doctoral, Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, Universitat Complutense de Madrid, 1985, pàg. 485.

9. <http://sepi.es/default.aspx?cmd=0004&IdContent=28774&idLanguage=>

10. Infodefensa.com, 2 d'abril de 2013.

11. Vegeu la Resolució 300/12557/09, del 24 de juliol de 2009, de la Secretaria d'Estat de Defensa per la que s'encarrega a l'ISDEFE la realització d'activitats i treballs d'assistència i suport al desenvolupament de la política d'armament i material de defensa en l'àmbit internacional (BOD del 6 d'agost de 2009). Pot consultar-se també la pàgina web www.isdefe.es.

12. Nota de Premsa del Ministeri de Defensa, de 3 de febrer de 2013.

13. Ateneadigital.es, 12 de febrer del 2013, «Morenés recolza Navantia i Airbus Military en el seu viatge a Indonèsia i Austràlia». Vegeu també infodefensa.es, de l'11 de febrer del 2013, «Morenés viatjarà aquesta setmana a Indonèsia i Austràlia per a impulsar acords comercials».

- 18 de febrer: visita del Ministre de Defensa a la fira d'armament IDEX, una de les més importants del món, «per a donar suport amb la seva presència a les empreses espanyoles participants a IDEX».¹⁴
- Setmana de l'11 al 17 de març: visites del Ministre de Defensa a Brasil, Perú i Xile, amb l'objectiu de vendre avions de combat europeus Eurofighter o de carros de combat Leopard.¹⁵
- 12 de març: reunió de Pedro Morenés amb el Ministre de Defensa del Brasil, relacionada amb l'adquisició de fragates pel Brasil per valor de 4.000 milions d'euros, amb un contracte en que ha estat preseleccionada l'oferta de Navantia.¹⁶
- 13 de març de 2013: visita del Ministre de Defensa al Perú per a impulsar un marc jurídic pels acords Govern a Govern.¹⁷
- 8 d'abril: la fragata de l'Armada espanyola Méndez Núñez va atracar al port de Jeddah, Aràbia Saudita, per a promocionar les capacitats de la indústria nacional de Defensa.¹⁸
- Abril: el Rei Juan Carles manté contactes amb l'emir de Qatar per a impulsar una oferta presentada per Navantia per a vendre 11 embarcacions a la Marina qatariana.¹⁹
- Del 9 al 12 d'abril: visita del Secretari d'Estat de Defensa a la fira d'armament LAAD a Rio de Janeiro, per a oferir suport institucional a les empreses espanyoles.²⁰
- 15 d'abril: reunió a Madrid dels Ministres de Defensa d'Espanya i el Marroc. S'acorda organitzar una visita de treball al Marroc per aquelles indústries interessades.²¹
- 16 d'abril: visita dels Ministres de Defensa d'Espanya i el Marroc a l'empresa UROVESA a Santiago de Compostel·la.²²
- 25 d'abril: reunió dels Ministres de Defensa d'Espanya i el Perú a Madrid, per a negociar la venda de material excedent de les Forces Armades espanyoles.²³
- Segona setmana de maig: visita d'una delegació del Ministeri de Defensa del Perú per a comprovar l'estat de l'armament que ja no utilitza l'exèrcit espanyol: carros de combat Leopard i vehicles BMR i TOA.²⁴
- 11 de juny: viatge del Ministre de Defensa al Kazakhstan, per a firmar un acord de cooperació militar pel foment del comerç de material de defensa. S'anuncia la possible compra per part del Kazakhstan de dos avions C295.²⁵

3. EXPORTACIONS ESPANYOLES D'ARMAMENT 2003-2012

3.1. Exportacions espanyoles de material de defensa

Tendència

La gràfica 1 mostra l'evolució del volum d'exportacions de material de defensa en els últims 10 anys. Com es pot observar, la tendència ha estat a l'alça des de l'any 2003. Les exportacions del 2012 han descendit en un 19,7% respecte a les del 2011 i són un 410% superior a les del 2003. El descens de les exportacions el 2012 no té perquè representar una tendència, donat que en aquest any les exportacions han representat un 25% de les autoritzacions a l'exportació. És

Les exportacions espanyoles de material de defensa en 2012 han estat un 19,7% inferior respecte al 2011, i un 410% superior respecte a les de 2003

14. Nota de premsa del Ministeri de Defensa del 18 de febrer del 2013. També a Infodefensa.es (18 de febrer del 2013): «Morenés recolza la indústria espanyola a la fira internacional IDEZ».

15. «Morenés viatge a Iberoamèrica per a promocionar la indústria de la defensa».

16. Ateneadigita.es, del 13 de març del 2013, «Espanya ratifica el seu "enorme interès" en la venda de fragates al Brasil».

17. Nota de premsa del Ministeri de Defensa, del 13 de març del 2013.

18. Infodefensa.com, del 12 d'abril del 2013.

19. Infodefensa.com, del 10 d'abril del 2013.

20. Infodefensa.com, del 3 d'abril del 2013.

21. Nota de premsa del Ministeri de Defensa, del 15 d'abril del 2013.

22. Nota de premsa del Ministeri de Defensa, del 16 d'abril del 2013.

23. Infodefensa.com, del 25 d'abril del 2013.

24. Ateneadigital.es, del 7 de maig del 2013.

25. Europapress.es, de l'11 de maig de 2013.

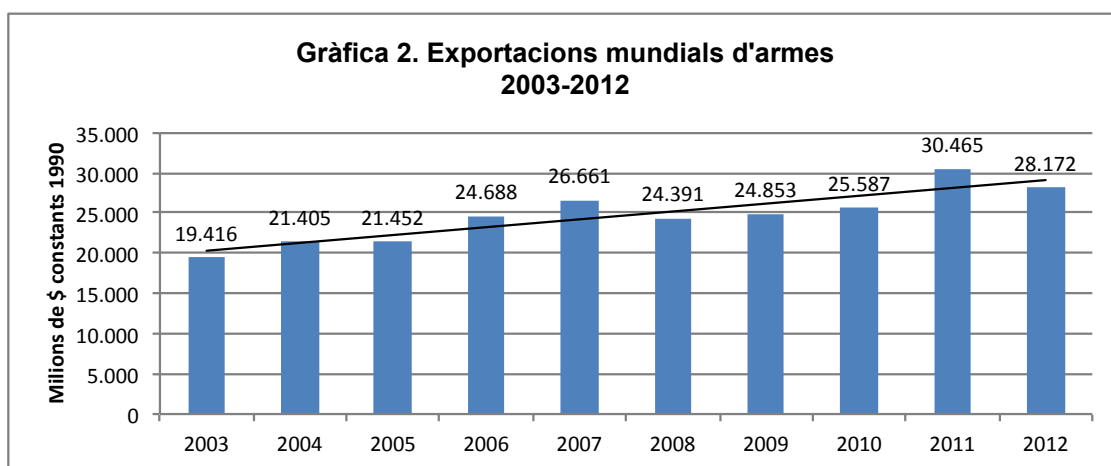
previsible que les exportacions autoritzades i no exportades es realitzin al llarg del 2013 o en anys successius.

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior i de Material de Defensa i Doble Ús.
Elaboració: Centre Delàs.

El 2012 les exportacions mundials d'armament van ser un 7,5% inferiors a les de 2011, i un 45,1% superiors a les de 2003, fet que suposa un augment més gradual que en el cas d'Espanya

Mentre que la tendència exportadora espanyola és clarament alcista, la tendència mundial presenta petites oscil·lacions amb tendència a l'alça, però d'una manera no tan marcada (gràfica 2), és a dir, la pendent en l'evolució de la tendència espanyola és superior a la pendent mundial. Les exportacions mundials del 2012 també presenten un descens del 7,5% respecte el 2011 i representen un augment del 45,1% respecte el 2003. Cal destacar que el volum de les exportacions d'armes actuals, malgrat els increments dels últims anys, no ha arribat a valors del període àlgid de la Guerra Freda.

Font: SIPRI. Elaboració: Centre Delàs.

La tendència mundial del mercat d'armes ve determinada pel comportament de les exportacions dels Estats Units, Rússia i els membres de la Unió Europea

És necessari tenir present que la tendència mundial del mercat d'armes ve determinada pel comportament de les exportacions d'Estats Units, Rússia i els membres de la Unió Europea, ja que entre els tres acaparen prop del 90% del mercat.

Valor econòmic

Les exportacions espanyoles de material de defensa del 2012 han ascendit a 1.953 milions d'euros, i en el context dels 10 anys, entre 2003 i 2012, suposen una mitjana anual de 1.078 milions d'euros.

Segons el SIPRI, el 2012 Espanya es va situar a la novena posició al rànquing mundial de països exportadors, darrera dels EUA, Rússia, Alemanya, França, el Regne Unit, la Xina, Holanda i Itàlia.

Respecte a la participació en el mercat mundial d'armament, les exportacions espanyoles en el 2012 representaren aproximadament un 2,6% sobre el total d'aquest mercat, i respecte la balança comercial espanyola, suposaren un 0,88% de les exportacions totals.

Productes exportats²⁶

En el conjunt dels últims anys els tres tipus de material de defensa espanyola més venuts continuen sent, com en anys anteriors, les aeronaus militars, els bucs de guerra i els equips de formació d'imatge o contramesura (vegeu taula 3). Les aeronaus militars representen el 39% del total del període estudiat i han suposat 4.181 milions d'euros (763 milions el 2012); els bucs de guerra representen el 32%, amb 3.425 milions d'euros (688 milions el 2012); els equips de formació d'imatge o contramesura –que inclouen càmeres, equips de formació d'imatge d'infrarojos o tèrmics, sensors de radars, etc.– el 7%, amb 768 milions d'euros (46 milions el 2012) i el combustible i els explosius militars el 7% amb 796 milions d'euros (251 milions el 2012). Les tres categories anteriors han suposat el 85% de les exportacions en tot el període.

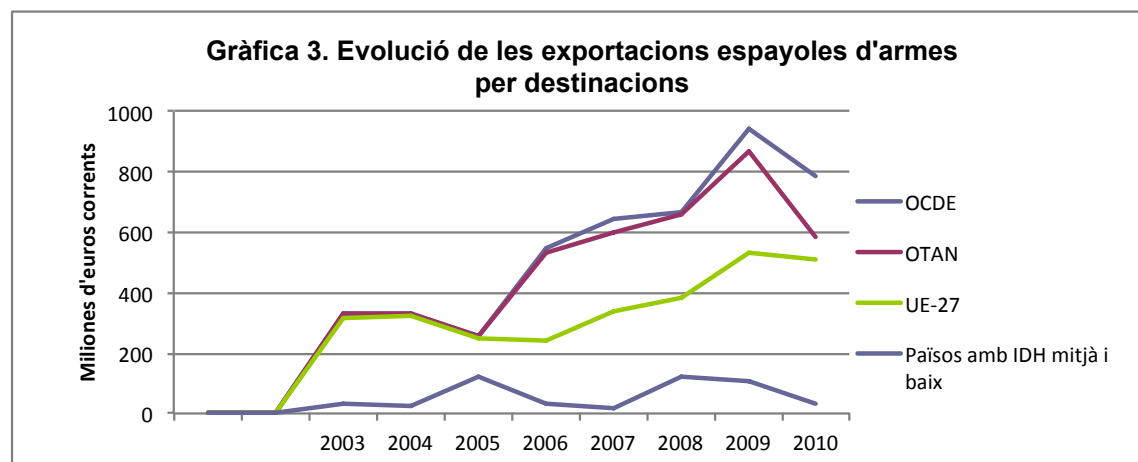
El 15% restant està repartit de la següent manera: un 6% en la categoria 4 (Bombes, coets, torpedes, míssils), amb un valor de 620 milions d'euros (89 milions el 2012); un 4% en la categoria 6 (vehicles tot terreny, carros blindats, amfibis), amb 386 milions d'euros (10 milions el 2012).

Destinació

La destinació més important de les armes espanyoles està constituït pel grup de països que formen part de l'OCDE, que han rebut el 75% (1.467 milions d'euros) del total de les armes fabricades a Espanya, el que ha suposat un descens del 10% respecte l'any anterior. El segon lloc de destí en importància resideix als països que formen part de l'OTAN, que han rebut el 44% (867 milions d'euros) del total de les armes facturades, el que ha suposat una disminució del 17% respecte l'any anterior. El tercer lloc l'ocupen els 27 països de la UE, que han rebut el 38% (744 milions d'euros) del total de les exportacions i representa un increment del 26% respecte l'any anterior. En darrer lloc les exportacions a països amb un IDH mitjà i baix han rebut el 8% (154 milions d'euros) del total de les exportacions i ha representat un augment del 20% respecte l'any anterior.

Les exportacions del 2012 han representat el 2,6% de les exportacions mundials d'armes i el 0,88% del total de la balança comercial espanyola

El 85% de les exportacions del període 2003-2012 correspon a aeronaus militars (39%); bucs de guerra (32%) i equips de formació d'imatge i combustible i explosius (14%)

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble ús. Elaboració: Centre Delàs.

26. Les armes incloses sota el concepte de material de defensa s'agrupen en categories; el contingut de cada categoria es pot consultar a l'Annex II d'aquest document.

El descens en les exportacions a la OCDE o la OTAN ha vingut marcat principalment pel descens en les adquisicions el 2012 de Noruega, que forma part de la OCDE i de la OTAN però no de la UE (358 milions d'euros), i en segon lloc pel descens en les adquisicions per part del Regne Unit (93 milions d'euros). Les exportacions a la UE no acusen el descens degut a l'increment d'adquisicions per part de certs països com Grècia (136 milions) i Polònia (80 milions), de manera que el balanç final segueix sent ascendent en el balanç de transferències d'armes a l'interior de la UE.

Les vendes a la Unió Europea han arribat als 744 milions d'euros, dels quals 375 milions (el 50%) es deuen a intercanvis de parts i peces, en els programes de fabricació conjunta d'armaments, el programa principal és l'avió de combat EF-2000 amb 302 milions d'euros, seguit de l'avió de transport A-400M amb 31 milions d'euros. Per països, el Regne Unit ha rebut peces o parts per valor de 175 milions d'euros, el segueix Alemanya amb 115 milions d'euros, i Itàlia amb 70 milions d'euros. En definitiva, l'aposta política de que la UE es transformi en un mercat de producció i consum d'armes capaç de competir amb la indústria nord-americana avança, lentament, però avança.

Finalment, cal destacar, per la quantia, les exportacions a Austràlia (membre de la OCDE) de 506 milions d'euros, en concepte d'un buc de guerra i altres components; i les exportacions a Veneçuela d'un buc patruller oceànic per valor de 180 milions d'euros.

En el Registre d'armes convencionals de Nacions Unides el govern espanyol ha informat que ha exportat 4 bucs patrullers, un a Austràlia, valorat en 500 milions d'euros, un altre a Veneçuela per valor de 180 milions d'euros, i dos més, un a Moçambic i un altre al Senegal, per valor de 0 euros, ja que han sigut donacions. Finalment informa que s'ha exportat un Obús ATP M-110 a Holanda.

Denegacions

El 2012, la JIMDDU va tramitar 1.181 llicències d'exportació de material de defensa, de les quals foren autoritzades 1.153 i hi hagueren 6 denegacions, fet que representa que només s'han denegat el 0,5% de les sol·licituds d'exportació. L'escassíssim nombre de denegacions per l'aplicació dels criteris de la Posició Comú 2008/944/PESC pot considerar-se com un indicatiu de la interpretació poc rigorosa dels criteris legals que està posant en pràctica la JIMDDU, amb la finalitat d'afavorir la indústria espanyola de defensa. Indici que reforça amb el fet que Espanya durant el període 2001-2011 no ha realitzat ninguna consulta als països de la Unió Europea sobre les operacions d'exportacions d'armament que pretén autoritzar.²⁷

De les 6 denegacions, una d'elles era una llicència temporal a **Líbia** d'1 avió de demostració, la raó de la denegació va ser per l'embargament d'armes; resulta incongruent que es denegui una exportació temporal d'un avió per a demostració, però s'hagin exportat 825.120 euros en material d'armes curtes i lleugeres (segons consta a la Base de dades de Comerç Exterior). Tres denegacions més van ser realitzades a **Costa Rica** per l'enviament de pistoles i revòlvers, la raó, la situació interna i la possibilitat de desviament; una altra incongruència, ja que segons l'informe del MEC s'autoritzaren i exportaren 8.970 euros per la categoria 1 de material de defensa per a us privat i segons les duanes, s'exportaren 26.090,16 euros. Les altres dues denegacions van ser per **Bahrain**, on es va denegar l'exportació d'ulleres de visió nocturna i sistemes d'observació i tir, degut a la situació interna de tensió o conflicte i per la possibilitat de desviament. Tot i això, sí que es va autoritzar l'exportació a Bahrain de municions diverses (categoria 3) per valor de 20 milions d'euros i de bombes coets, torpedes i míssils (categoria 4) per valor de 21 milions d'euros.

L'escàs nombre de denegacions es pot considerar un indicatiu d'interpretació poc rigorosa de la legislació per part de la JIMDDU

27. Segons les dades recollides als informes anuals que elabora la Unió Europea.

La incoherència en l'aplicació dels criteris de la Posició Comuna europea posa de manifest la importància dels interessos econòmics i comercials a l'hora d'autoritzar les exportacions d'armes

En conclusió, resulta cridanera aquesta incoherència en la forma en que s'han aplicat els criteris 3 (situació internat del país de destí) i 7 (risc de desviament) de la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea, criteris recollits també a la Llei 53/2007 sobre el control del comerç exterior de material de defensa i de doble ús. Una incoherència que posa de manifest la importància dels interessos econòmics i comercials a l'hora d'autoritzar les exportacions d'armes. S'és més rigorós amb les exportacions d'escàs valor, en aquest cas les ulleres de visió nocturna, mentre que s'interpreta la llei de manera menys exigent quan ens trobem davant d'una operació de quantia important.

Donacions i cessions d'armament a preu simbòlic

En relació al material de defensa exportat, les estadístiques oficials inclouen una taula amb les operacions de *leasing*, cessions, donacions, segona mà, assistència tècnica i producció sota llicència. Durant el 2012, es va donar a Mèxic un rifle de caça i un canó d'arma petita, a Namíbia es donaren 2 rifles de caça, a Moçambic 1 buc patruller amb recanvis i a Senegal un altre buc patruller amb recanvis; tot això per valor de 0 euros.

A aquesta taula caldria afegir aquelles exportacions comptabilitzades a 0 euros, i per tant donacions, que es troben a la taula de «exportacions de material de defensa per països i articles de productes 2012». Allà hi podem trobar, per exemple, exportacions a Dinamarca (categoria 1), França (categoria 2), Itàlia (categoria 9), i els Països Baixos (categoria 6), entre d'altres.

3.2. Exportacions espanyoles de material de doble ús

Les exportacions realitzades el 2012 de material de doble ús han ascendit a 234 milions d'euros, el que representa un augment del 136% respecte l'any anterior (vegeu la taula 5).

Els principals destinataris el 2012 han estat els EUA (91,4 milions d'euros), Iran (31 milions d'euros), la Xina (20 milions d'euros), França (17 milions d'euros) i Turquia (12,3 milions d'euros). Les exportacions a aquests cinc països representen el 73% del total de les exportacions de material de doble ús. Les exportacions a Iran (sotmeses a embargament), han consistit en tubs d'acer i vàlvules, amb recanvis, per a la indústria del petroli i gas, i bombes de mar; les exportacions a la Xina han consistit en sistemes de control numèric per a màquines d'automoció i calçat, sensors de satèl·lits, components electrònics, etc.

Els principals destinataris de les exportacions espanyoles de material de doble ús en 2012 van ser EUA, Iran, Xina, França i Turquia, amb un total del 73%

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs

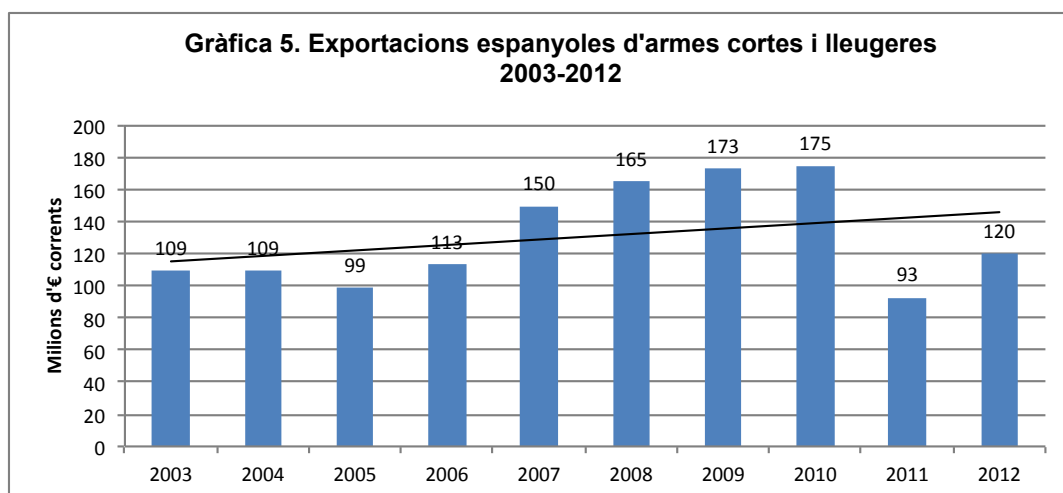
Respecte els productes exportats el 2012, el primer lloc del rànquing l'ocupen els productes de la categoria 0 (materials, instal·lacions i equips nuclears)²⁸ amb 109 milions d'euros; la categoria 2 (tractament de materials) amb 79 milions d'euros; el segueix al categoria 1 (materials, substàncies químiques, «microorganismes» i «toxines») amb 27 milions d'euros; la categoria 5 (telecomunicacions i «seguretat de la informació») amb 10 milions d'euros; la categoria 3 (electrònica) amb 6 milions d'euros.

El 2012 s'autoritzaren 393 llicències d'exportació, i se'n denegaren 6, és a dir un 1,5 %. Dues de les denegacions van ser a l'Iran, una d'elles per risc de proliferació i l'altre per raons de figurar en el llistat de productes restringits al país; una altra al Líban per no oferir suficients garanties a l'usuari final; i una altra al Pakistan per risc de proliferació; i una altra a l'Índia i una altra a Togo.

Les exportacions espanyoles d'armes curtes i lleugeres en 2012 van ascendir a 152 milions d'€ segons el MEC

3.3. Exportacions espanyoles d'armes curtes i lleugeres

Respecte les exportacions d'armes curtes i lleugeres, disposem de dues fonts informació: la que proporciona el MEC i la recollida a la base de dades de duanes ESTACOM. Segons la classificació de productes de material de defensa²⁹ que es detalla a l'informe del MEC, la categoria 1 (armes de foc de calibre 12,7 mm i inferiors), la categoria 2 (armes de calibre superior a 12,7 mm), la categoria 3 (municions i components) i la categoria 4 (bombes coets, torpedes, míssils), poden ser considerades com exportacions d'armes curtes i lleugeres –malgrat que no tot aquest material pot ser considerat com exportacions d'armes curtes i lleugeres, és gairebé impossible de segregar. En aquest cas, les exportacions del 2012 segons el MEC, ascendiren a 152 milions d'euros. Si agafem la base de dades de duanes ESTACOM i en concret prenem les exportacions realitzades sota el codi TARIC 93³⁰, les exportacions d'armes curtes i lleugeres ascendiren a 120 milions d'euros.

Font: Base de dades ESTACOM de l'Institut de Comerç Exterior. Valor de les exportacions recollit al codi aranzelari TARIC 93. Elaboració: Centre Delàs

En material policial y de seguridad, en el 2012 se autorizaron exportaciones por valor de 15,6 millones € y se llegó a exportar material por valor de 3,6 millones de €

Pel que respecte al **material policial i de seguretat**, el 2012 s'autoritzaren exportacions per valor de 15,6 milions d'euros i s'arribà a exportar material per valor de 3,6 milions d'euros. Si considerem les exportacions dels últims cinc anys, les principals destinacions han estat Angola, Veneçuela, el Perú, Bolívia, Tunísia, Nicaragua i Cuba. De les exportacions del 2012, cal destacar que s'autoritzaren exportacions de material antidisturbis al Perú per 13 milions d'euros i a Vene-

28. Els productes que es consideren material de doble ús s'agrupen en categories; el contingut de cada categoria està recollit a l'Annex II d'aquest document.

29. Les armes incloses sota el concepte de material de defensa s'agrupen en categories; el contingut de cada categoria es pot consultar a l'Annex II d'aquest document.

30. Les armes incloses a cada epígraf del codi 93 poden consultar-se a l'Annex II del document.

çuela per 1,7 milions; en concret, s'han de destacar les exportacions al Perú per artificis (gasos lacrimògens) per valor de 2 milions d'euros i a Tunísia per 1 milió d'euros. Cal tenir en compte que ambdós països presenten un nivell de conflictitat i protesta social important. En definitiva, les protestes socials d'ambdós països seran reprimides amb material de fabricació espanyola.

Respecte les exportacions d'armes de caça i tir esportiu (escopetes, cartutxos i peces de recanvi), el govern va autoritzar 209 llicències d'exportació i en va denegar només 13. Cinc de les llicències d'exportació tenien com a destinació Mali, la raó de la denegació va ser la situació d'inestabilitat en la que es troba el país. Les exportacions autoritzades ascendiren a 67,4 milions d'euros i el valor de les exportacions realitzades a 34,5 milions, un 51% del que es va autoritzar i un 27% inferior a l'any anterior. Les principals destinacions han estat els Estats Units amb 6,4 milions d'euros, seguit de Ghana amb 2,5 milions, Turquia amb 2,2 milions, i el Perú amb 1,7 milions d'euros. El MEC afirma que el 70% d'aquestes exportacions està constituït per cartutxos de caça.

En el registre d'armes petites i lleugeres de Nacions Unides el govern espanyol ha declarat que ha exportat 74 metralladores lleugeres a Xile, 1.756 llançagranades a Estònia, 1.101 llançagranades a Indonèsia, 150 llançagranades al Perú i 40 morters a Bahrain.

Accions contra la proliferació d'armes curtes i lleugeres

El govern espanyol vol ser un contribuent significatiu en la lluita contra el comerç il·lícit, la proliferació i l'acumulació d'armes curtes i lleugeres i les seves municions. En aquest sentit el govern declara contribucions a organismes internacionals i regionals, 20.000€ al Centre Regional de les Nacions Unides per a la Pau, el Desarmament i el Desenvolupament a Amèrica Llatina i el Carib (UN-LIREC).

Naturalesa de l'usuari final

Com en anys anteriors, l'informe del MEC aporta informació sobre la naturalesa de l'usuari final i l'ús de les armes exportades. Indica per a cada país el percentatge de l'exportació segons l'ús públic o privat; dins de l'ús privat el destinatari seria una armeria, una empresa privada o un particular, dins de l'ús públic el destinatari seria una empresa pública o les forces armades o policials.

Les xifres més elevades d'exportació ens indiquen que el principal usuari de les armes espanyoles són les forces armades i en segon lloc les empreses privades. Pel que fa a l'usuari final sigui una empresa privada s'ha d'interpretar com un intercanvi de parts o peces en les que es participa de forma consorciada en la producció de projectes d'armes europees o en el muntatge final d'una arma en un tercer país. Però també hi ha una altra possibilitat, que alguna de les empreses que adquireix una arma espanyola sigui una empresa prestadora de serveis militars, és a dir, que hi ha la possibilitat que Espanya estigui venent armes a un exèrcit privat.

Hi ha la possibilitat que Espanya estigui venent armes a exèrcits privats

4. DESTINACIÓ DE LES ARMES

En aquest apartat pretenem emfatitzar aquelles exportacions que poden vulnerar clarament el marc legislatiu vigent sobre comerç d'armes en la Unió Europea i a Espanya. Els criteris per autoritzar o denegar exportacions d'armament a destins controvertits o sensibles estan definits en la Posició Comú 2008/944/PESC de la Unió Europea i que han estat incorporats en la Llei espanyola 53/2007 *Llei de Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble Ús*³¹. D'aquesta manera, tant

31. L'Art. 8.c) de la Llei 53/2007, del 28 de desembre, sobre el control del comerç exterior de material de defensa i de doble ús, recull els 8 criteris de la Posició Comú.

Com en anys anteriors, s'han continuat realitzant exportacions d'armament a països en conflicte armat o amb greus violacions dels drets humans

la llei espanyola com la Posició Comuna estableixen una sèrie de criteris per a denegar les exportacions a aquells països que estan sancionats o embargats, països amb manifestada inestabilitat política, països en conflicte armat, països que vulnereu els drets humans, països que no lluiten contra el terrorisme o països amb un índex de pobresa preocupant (el quadre 2 presenta un resum dels esmentats criteris).

Des d'una lectura objectiva de cada un d'aquests criteris de denegació d'exportacions, observem que hi ha un conjunt de països de destí per als que, segons el nostre criteri, s'estaria vulnerant clarament tant la Llei espanyola sobre comerç de material de defensa com la Posició Comuna europea.

Quadre 2. Els vuit criteris de la Posició Comuna 2008/944/PESC

Criteri 1. Respecte dels compromisos i obligacions internacionals dels Estats membres, en particular de les sancions adoptades pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides o la Unió Europea, els acords de no proliferació i sobre altres temes, així com altres obligacions internacionals (com els embargaments d'armes).

Criteri 2. Respecte dels drets humans en el país de destí final i respecte del Dret Internacional Humanitari per part d'aquest país.

Criteri 3. Situació interna del país de destí final, en relació amb l'existència de tensions o conflictes armats.

Criteri 4. Preservació de la pau, la seguretat i l'estabilitat regionals.

Criteri 5. Seguretat Nacional dels Estats membres i dels territoris les relacions exteriors dels quals són responsabilitat d'un Estat membre, així com dels països amics i aliats.

Criteri 6. Comportament del país comprador davant la comunitat internacional, especialment pel que es refereix a la seva actitud davant del terrorisme, la naturalesa de les seves aliances i el respecte del Dret internacional.

Criteri 7. Existència del risc que la tecnologia o l'equip militar es desviïn dins del país comprador o es tornin a exportar en condicions no desitjades.

Criteri 8. Comptabilitat de les exportacions de tecnologia o equips militars amb la capacitat econòmica i tècnica del país receptor, tenint en compte la conveniència que els Estats satisfacin les seves necessitats legítimes de seguretat i defensa amb el mínim desviament de recursos humans i econòmics per a armaments.

Com en anys anteriors, s'han continuat realitzant exportacions d'armament a països en conflicte armat o amb greus violacions dels drets humans i/o del Dret Internacional Humanitari; així com exportacions que podrien posar en perill l'estabilitat regional o agreujar la situació interna d'alguns països de destí³².

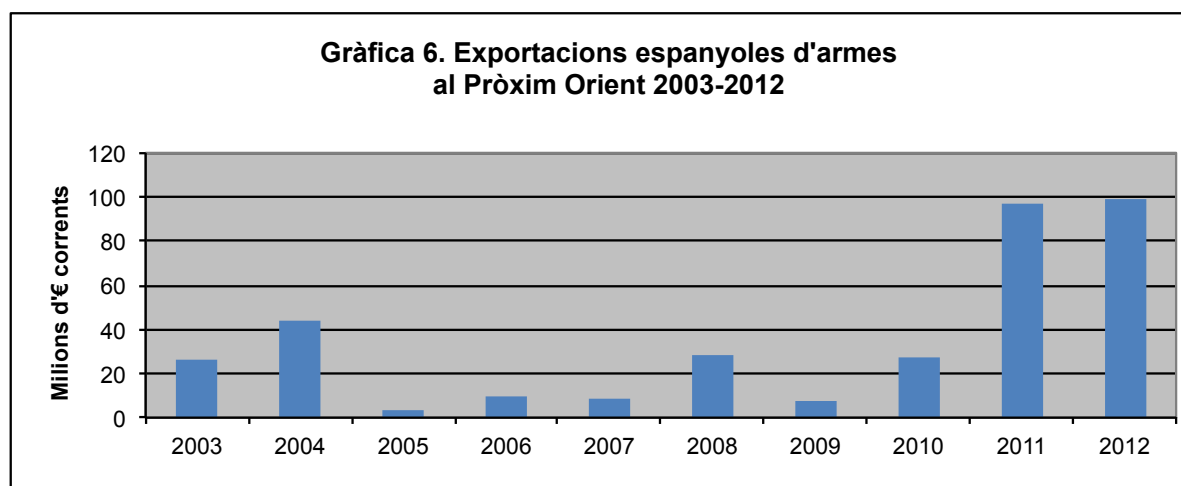
A continuació es desenvolupen alguns dels principals destins detallant: el material exportat, una breu descripció dels motius de preocupació i una recomanació sobre quins criteris serien aplicables per a una possible denegació de tals exportacions segons les obligacions i recomanacions recollides en la legislació aplicable. La selecció d'aquests països s'ha realitzat en base als vint primers destins de les exportacions realitzades en material de defensa, per valor econòmic, per la seva situació interna i de respecte pel dret internacional dels drets humans.

Orient Pròxim destaca com la regió més preocupant en relació a les exportacions realitzades i autoritzades de material de defensa

En primer lloc, destacar l'**Orient Pròxim** com la regió més preocupant a les exportacions realitzades o autoritzades de material de defensa (veure taula 8). Des que van començar les revoltes àrabs s'ha vingut denunciant les exportacions d'armes autoritzades i realitzades pel govern espanyol a països en risc o en situació de conflicte intern, així com les regulars exportacions que es realitzen a

32. Per a realitzar la següent selecció de països s'han consultat els següents documents de referència: Informe anual 2013 d'Amnistia Internacional i *World Report 2013* de Human Rights Watch per l'anàlisi sobre Drets Humans; SIPRI Yearbook 2013 en relació a la situació de conflicte armat i embargaments militars; Informe sobre el Desenvolupament Humà 2013 (PNUD) per a establir el nivell de desenvolupament humà segons el IDH.

països d'aquesta regió que violen sistemàticament els drets humans, com són els casos d'Àràbia Saudita, Israel, Egipte o Bahrain per citar només uns exemples. Una vegada més, s'ha de destacar que la preocupació no neix únicament de les exportacions ja realitzades, sinó també pel que representen les exportacions autoritzades (per exemple, es va autoritzar una llicència individual per a l'exportació a Oman de vuit avions de transport i suport logístic per valor de 600 milions d'euros) i les actuacions concretes de recolzament a l'exportació de països com Qatar i Àràbia Saudita (un dels països on més esforços s'hi estan destinant) ja que mostren la tendència i el ferm compromís del govern per a impulsar les relacions comercials militars amb països de la regió, al marge de l'aplicació estricta de la legislació corresponent i sota la protecció del secretisme i de mecanismes opacs com la JIMDDU.

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs

A **Veneçuela** es van exportar 182,4 milions d'euros en material de defensa, en un patruller oceànic de vigilància, blocs per a la construcció d'un vaixell de vigilància del litoral, diversos jocs d'instruments, consumibles i recanvis per a canons instal·lats en patrullers oceànics de vigilància i parts i peces per a un avió de transport i salvament (es van autoritzar 22,2 milions d'euros); 449,6 mil euros d'un altre material per a les forces armades i la policia; 118.400 euros en escopetes i cartutxos per a l'empresa privada (d'1,2 milions d'euros autoritzats); 6,1 milions d'euros en substàncies químiques de doble ús.

Al 2012, Veneçuela va crear la Comissió Presidencial per el Control d'Armes, Municions i Desarmament i va publicar el juny la *Resolució de prohibició d'importació i comercialització d'armes de foc i municions, així com tot tipus d'accessoris o equips acabats que estiguin relacionats directa o indirectament amb aquests objectes pel lapsus d'un any*. Segons duanes, de juny a desembre de 2012 es van exportar almenys 96.800 euros en armes de foc i municions (53.100 euros en armes llargues i pistoles de moll; i 43.700 euros en municions).

A més, es va exportar material antidisturbis per valor de 449.624 euros i es va autoritzar prop d'1,7 milions d'euros amb destí a les Forces Armades i Policia quan, segons l'últim informe de Human Rights Watch, els assassinats extrajudicials comesos per agents de seguretat són un greu problema ja que, segons cita, el Ministeri de l'Interior i Justícia va estimar que la policia comet un de cada cinc crims en el país.

Per totes les coses esmentades anteriorment, en aquesta ocasió seria recomanable aplicar de forma preventiva el criteri 3 referent a la situació interna del país de destí final. Espanya hauria d'haver donat el seu recolzament a la iniciativa presa per Veneçuela revocant les llicències d'exportació corresponents a les esmentades categories d'armes.

Estats Units va rebre el 4,7% del total d'exportacions, amb 91 milions d'euros exportats en material de defensa en parts i peces d'aeronaus, de vaixells, de carros de combat i de míssils, radars i els seus components, combustibles militars i armes petites amb les seves municions; i 35,2 milions d'euros van ser autoritzats. A més, es van exportar 6,4 milions d'euros en armes de caça i tir esportiu.

Amnistia Internacional va denunciar en el seu informe anual l'ús de mesures letals en el context antiterrorista ja que Estats Units va seguir portant a terme «homicidis selectius» de presumptes terroristes amb UAVs a Iemen, Somàlia o Pakistan en contra del dret internacional dels Drets Humans i seguint la seva política de «guerra global contra el terror». De la mateixa manera, l'informe subratlla un ús excessiu de la força en les actuacions per fer complir la llei en l'àmbit nacional, per exemple, i segons el mateix informe, 42 persones van morir després de rebre descàrregues d'armes làser per part de la policia i, inclús en altres ocasions hi va haver morts per ferides de bales per part d'agents de la Patrulla de Fronteres.

Segons aquesta informació, en aplicació de la llei espanyola de control de comerç de material de defensa i la Posició Comuna europea, seria recomanable la denegació d'aquest tipus d'armament a Estats Units en virtut del criteri 2 de la PESCE.

Les exportacions a **Mèxic** van sumar un total de 84,7 milions d'euros per tres avions de transport i de vigilància, recanvis per a aeronaus i un rifle i un canó d'arma petita (es van autoritzar 3.700 euros per la categoria 1, armes amb canó d'ànima llisa amb un calibre inferior a 20 mm). A més, es van exportar 577.930 euros en cartutxos (12,8% per a empresa privada); i 659,3 mil euros en material de doble ús, de 4,4 milions d'euros autoritzats.

Segons Amnistia Internacional, el país segueix vivint detencions arbitràries, tortura, desaparicions forçades i ús excessiu de la força comeses per les forces policials i de seguretat, així com execucions extrajudicials, amb un alarmant grau d'impunitat.

Com s'ha assenyalat en anys anteriors, en aquest cas seria recomanable aplicar els criteris 2 i 7 de la Posició Comuna amb el fi d'evitar un ús no desitjat del material exportat.

A **Indonèsia** es van exportar 55,6 milions d'euros, de 303,5 milions d'euros autoritzats, en dos avions de transport de tropes i d'equips, llançagranades antitancs i equips de dades submarins per a les forces armades.

Durant l'últim any, les forces de seguretat van ser objecte de constants denúncies per violacions de Drets Humans, com tortura i altres maltractaments, ús excessiu de la força i de les armes de foc.

En aquesta ocasió, es recomana l'aplicació del criteri 2 de la Posició Comuna; així mateix, el possible increment de les exportacions en material de defensa en els pròxims anys és motiu de preocupació tenint en compte, a més de la situació dels Drets Humans, que té un IDH mitjà.

Kazakhstan va rebre 54 milions d'euros en dos avions de transport i components de targetes electròniques, es van autoritzar 66,1 milions d'euros. A més, es van exportar 46.965 euros en escopetes, beines i pólvora per empresa privada, mentre que es van autoritzar 75.000 euros en material de caça i tir esportiu. S'ha d'esmentar que, segons el codi TARIC 93, es van exportar un total de 567.485,60 euros per les categories 9303, 9304, 9305 i 9306; pel que segueix existint una gran diferència entre les dades proporcionades.

Les forces de seguretat es van veure involucrades en violacions greus de Drets Humans per ús excessiu de la força, tortura i altres maltractaments contra su-

posats manifestants en diverses protestes, així com es van limitar els drets de la llibertat d'expressió, d'associació i de religió.

En aquesta ocasió, l'informe oficial hauria d'especificar els motius que asseguruen que aquest material no es farà servir de forma no desitjada per limitar o cometre violacions del Dret Internacional dels Drets Humans (criteri 2).

Egipte va rebre 50,3 milions d'euros d'un total de 92,7 milions autoritzats, en material de defensa en dos avions de transport, diversos lots de manteniment i reparació de motors d'aeronaus, recanvis per a vehicles de transport de tropes i vehicles eruga, un equipo de paracaigudes i pistoles. 6.380 euros en escopetes per a ús particular i 96.800 euros, de 318 mil euros autoritzats, en material de doble ús.

Durant la primera meitat del 2012 va haver-hi una reactivació de les protestes, aquesta vegada en la seva majoria contra el govern militar, en el que les forces de seguretat van fer un ús excessiu i innecessari de la força, que va incloure l'ús d'armes de foc i gas lacrimogen, segons Amnistia Internacional, i van utilitzar mitjans letals sense previ avís causant la mort de 16 manifestants. La resposta als abusos policials i militars va continuar sent la impunitat. També va augmentar la violència sexual i la discriminació contra les dones i va haver-hi una major repressió de la llibertat d'expressió.

En aquest context d'inestabilitat interna i vulneracions de Drets Humans, hauria estat recomanable l'aplicació dels criteris 2, 3 i 4 de la Posició Comuna per a prevenir del possible ús d'aquest material per a fins no desitjats. El país no comptava amb un govern consolidat en el moment de la realització d'aquestes exportacions, i en el moment d'aquesta redacció es valora fins i tot la possibilitat que es doni un cop d'estat, per la qual cosa s'aconsella la denegació de qualsevol exportació d'armes a aquest país fins que s'estabilitzi la seva situació en l'aplicació del caràcter preventiu de la llei sobre el comerç d'armes.

A **Turquia** es van exportar 31,63 milions d'euros dels que 502,9 milions d'euros autoritzats en material de defensa, aquestes exportacions van consistir en unitats de guia i subconjunts de míssils, parts i peces de l'avió de transport militar A400M, components per a reparació i manteniment de motors dièsel en vaixells militars, combustibles militars i un equip NBQ; el 5,5% va anar a empreses privades. D'11,1 milions d'euros autoritzats en un altre material (armes de caça i tir esportiu) es van exportar 2,2 milions d'euros en escopetes, cartutxos, pólvora, pistons i beines; el 100% destinat a l'empresa privada. En material de doble ús es van autoritzar 13 llicències per valor de 12,4 milions d'euros i es van realitzar exportacions per valor de 12,25 milions d'euros; més del 40% amb destinació a l'empresa privada.

La realitat turca segueix marcada pel conflicte kurd i durant l'any 2012 van continuar els enfrontaments armats entre les forces armades del govern i membres del PKK i van continuar morint civils per atemptats. El PKK va segrestar a civils en contra de l'establert pel Dret Internacional Humanitari. A més, Turquia va rebre durant l'any més de 148.000 persones refugiades que fugien de la violència armada a Síria; com a conseqüència, a finals d'agost va tancar parcialment la frontera amb contravenció del Dret Internacional.

Per tots aquests motius seria recomanable aplicar els criteris 2, 3 i 4 de la Posició Comuna europea.

A **Ghana** es va exportar un avió de transport, recanvis i documentació tècnica per valor de 27,1 milions d'euros. A més, es van autoritzar 6,14 milions d'euros i es van exportar 2,5 milions d'euros en cartutxos, el 100% amb destinació a l'empresa privada i armeria; aquestes exportacions segueixen despertant especial preocupació per la tipologia del material i destinatari final.

Des de 1995 a 2012, segons la informació disponible a duanes, es van exportar prop de 43,5 milions d'euros en cartutxos; tot i així, no hi ha dades disponibles pels anys 2011 i 2012. Com a conseqüència, es posa en dubte la voluntat del govern per controlar el destí i ús final d'aquest material, a la vegada que s'apella a oferir informació completa i veraç sobre l'ús i usuaris finals. Per últim, es torna a insistir en la recomanació d'aplicar els criteris 4 i 7 de la Posició Comuna europea per a revocar les llicències concedides al 2012 i encara no realitzades així com les successives llicències davant el risc manifestat de desviament i re-exportació a països veïns, fet que pot socavar la seguretat regional.

A l'**Aràbia Saudita** es van exportar 21,3 milions d'euros en material de defensa en recanvis, documentació tècnica i assistència tècnica per a aeronaus de re-abastiment en vol i de transport i munició d'artilleria (més de 15 milions d'euros) per a les forces armades saudites; i 1,4 milions d'euros en material de doble ús per a l'empresa privada. Les conversacions per a la venda de tancs Leopard segueixen obertes³³, essent motiu de gran preocupació per l'impacte negatiu que podria tenir tant a nivell intern com regional i internacional.

Com en anys anteriors, segueix essent motiu de preocupació per la vulneració de Drets Humans i la restricció de llibertats bàsiques com la llibertat d'expressió, reunió i associació; a més, es continuen imposant penes cruels, inhumanes o degradants; es van aplicar tortura i maltractaments contra detinguts i es va continuar aplicant la pena de mort.

Aquestes exportacions podrien incomplir els criteris 2 (sobre Drets Humans), 3 (sobre la situació interna del país de destí) i 4 (relatiu a l'estabilitat regional).

A **Bahrain** es van exportar 21,2 milions d'euros en munició de defensa antiaèria, morters i granades de morter (categoria 4 segons la classificació del material de defensa) i es van autoritzar més de 41 milions d'euros, el 100% dirigit a forces armades.

Segons Amnistia Internacional, «les forces de seguretat segueixen utilitzant força excessiva contra manifestants, el que es va traduir en morts per trets o per gas lacrimògen, i van infligir presumptes tortures i maltractaments a detinguts».

S'ha de destacar, que a aquest mateix destí es van realitzar dues denegacions de material de defensa consistents en sistemes de tir i observació per torretes mòbils apel·lant als criteris 3 (situació interna del país de destí final, en relació a l'existència de tensions o conflictes armats) i 7 (existència de risc que la tecnologia o l'equipament militar es desviïn dins del país comprador o es re-exportin en condicions no desitjades) de la Posició Comuna, pel que hauria estat igualment recomanable aplicar els mateixos criteris en referència a la munició exportada a aquest destí.

Israel, Colòmbia, Índia i Pakistan van ser altres dels països en situació de conflicte i amb serioses o greus violacions del Dret Internacional dels Drets Humans als que es va exportar material de defensa contravenint el disposat pels criteris 2, 3 i 4 de la Posició Comuna europea, així com l'art. 8 de la Llei espanyola 53/2007 sobre comerç d'armes.

Altres exportacions motiu de preocupació són les càmeres tèrmiques per vigilància de perímetres enviades a **Marroc** ja que podrien ser usades, per exemple, per a vigilar els territoris sahrauís; d'aquí la importància de conèixer l'ús i l'usuari final. O les exportacions de material antidisturbis a **Perú i Tunísia**. A Perú es va autoritzar més de 13 milions d'euros i es van exportar quasi 2 milions d'euros

33. Sobre aquesta operació vegeu el nostre informe anterior *Exportacions espanyoles d'armament 2002-2011. Quan la venda d'armes és una prioritat política*, pags. 10-11. També es pot consultar EDUARDO MELERO ALONSO: «Tanques Leopard made in Spain para Arabia Saudi», *mientrastanto.e* núm. 86, Decembre 2010.

mentre continuaven les protestes contra projectes de mineria en els que es va denunciar un ús excessiu de la força, detencions arbitràries i tortures i altres maltractaments per part de les forces de seguretat. A Tunísia també es va exportar material antidisturbis per valor d'un milió d'euros a la policia, quan hi havia hagut noves denúncies de tortura i altres maltractaments a mans de la policia que havia fet servir la força excessiva contra manifestants, segons Amnistia Internacional.

Valorem positivament l'actuació preventiva de denegar cinc llicències d'exportació de cartutxos de caça, beines, boles de plom i perdigons a **Mali** amb motiu de la «situació d'inestabilitat interna en el país de destí»; també es van revocar unes altres dues amb el mateix destí, material i motiu. Tropes franceses i de Malí van iniciar una ofensiva contra grups islamistes iniciant, d'aquesta manera, una intervenció militar internacional a la qual van augmentar, després, les violacions de Drets Humans en un país amb un IDH dels més baixos del món. Aquest és un bon exemple per a la correcta aplicació dels **criteris 3 i 4**. Malauradament, s'ha de destacar que l'any passat es van exportar tres milions d'euros d'aquest tipus de material quan ja es tenia notícia sobre la situació d'inestabilitat i es preveia una intervenció militar internacional. En qualsevol cas, es valora positivament l'aplicació de les esmentades denegacions i es recomana aplicar la mateixa bona iniciativa de prevenció, per exemple, a Ghana.

Per últim, en relació a **països sotmesos a embargament** per les Nacions Unides, la Unió Europea o la OSCE, segons el MEC, l'embargament s'aplica a material de defensa i de doble ús, quedant fora les armes de caça i tir esportiu. Segons el MEC, el Departament de Duanes i Impostos Especials va establir 31 filtres de control sobre el comerç de material de defensa, un altre material i doble ús. A pesar d'això, les estadístiques de comerç exterior mostren que es van exportar més de 2,1 milions d'euros en material corresponent al capítol 93 del codi TARIC (armes, parts i components) a països sotmesos a embargament al 2012 i 8,6 milions d'euros en el període 2003-2012.

Segons duanes, al llarg de l'any 2012 es van exportar a **Líbia** 825.120 euros en armes (9304), peces i components (9305) i municions (9306), exportacions que no estan recollides en l'informe emès per la Secretaria d'Estat de Comerç. Tot i així, segons el mateix informe i en l'aplicació del criteri 1 (embargament) de la Posició Comuna europea 2008/944/PESC, es va realitzar una denegació de llicència per a l'exportació temporal a Líbia d'un avió de transport militar per demostració.

A l'**Iran** es van exportar, segons duanes, armes, municions i accessoris per un valor total de 730,84 milers d'euros, per les categories 9304, 9305 i 9306 del capítol 93 del codi TARIC, exportacions no especificades en l'informe anual emès per la Secretaria d'Estat de Comerç. És per això que es recomana publicar amb detall els filtres aplicats pel Departament de Duanes i I.E.E. així com els criteris aplicats per la JIMDDU que van permetre l'exportació del material assenyalat, aparentment, contravenint el criteri 1 de la Posició Comuna europea.

Per últim, segons l'informe d'exportacions, al **Líban** es van exportar escopetes, cartutxos, pólvora sense fum i beines per 627.508 euros, 100% amb destinació a empreses privades i armeria; segons duanes van ser 502.340 euros en les categories 9303, 9304, 9305 i 9306, quan es tracta d'un país sotmès a un embargament d'armes des de l'any 2006 (criteri 1 de la Posició Comuna). Es va realitzar una denegació de material de doble ús al Líban per no oferir prou garanties a l'usuari final.

Al nostre entendre, quan un país es sotmet a embargament és perquè la situació interna és de tal gravetat que no és convenient armar a cap part enfrontada. Deixar fora l'embargament armes que acabaran en mans de civils pot tenir uns efectes multiplicadors sobre la violència que sofreixen els ciutadans. En bona lògica, s'ha de considerar que un embargament d'armes s'ha d'estendre a totes les categories d'armes existents.

Les estadístiques de comerç exterior mostren que Espanya ha exportat armes a països sotmesos a embargament

Quadre 3. Exportacions realitzades a països sotmesos a embargament 2012

Països	Exportaciones TARIC 93 (miles de euros)
Azerbaidján	42,72
Irán	730,84
Líban	502,34
Líbia	825,12
Total	2.101,03

Fuente: Estadísticas de comercio exterior español. Elaboración: Centre Delàs.

La política de foment de les exportacions d'armes condiona tant la interpretació com l'aplicació de la legislació sobre el control del comerç d'armes

El secretisme evita que la ciutadania pugui conèixer quines armes s'exporten i on, i que el Congrés dels Diputats pugui exercir la seva funció de control

5. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

En primer lloc, destacar que l'ocultació de la política de foment de les exportacions d'armes és un dels principals defectes de les estadístiques oficials. Perquè aquesta política condiona l'aplicació de la legislació sobre el control del comerç d'armes. Fins a tal punt que es pugui considerar que la interpretació de la normativa portada a terme per l'Administració és una mesura més de la política de foment de les exportacions d'armament. La política que manté el govern per afavorir, o «internacionalitzar», les exportacions de material de defensa, material de doble ús i tota classe d'armes espanyoles es concreta en posar al servei d'aquest objectiu a diverses empreses públiques en la recerca de nous mercats i en el recolzament a la indústria militar espanyola. Per això s'han creat nous instruments jurídics com la Llei que permet al govern, a través del Ministeri de Defensa, celebrar contractes d'exportació d'armament espanyol amb un govern estranger, els anomenats «contractes Govern-Govern», de manera que el Ministeri de Defensa actuarà en nom i representació del comprador i garantirà el subministrament de les armes fabricades per la indústria espanyola; així com en la firma de protocols de cooperació amb altres països o la representació dels interessos de la indústria militar espanyola en diversos fòrums i fires d'armes.

Fruit d'aquesta política d'ajuda a la internacionalització de la indústria militar espanyola ha estat l'històric valor de les exportacions autoritzades davant de les realment exportades i la política de denegacions a l'exportació portada a terme. S'han denegat exportacions simbòliques i insignificants, essent més rigorosos en l'aplicació de la llei amb les exportacions d'escàs valor que amb les operacions de gran cost econòmic. Tot això posa de manifest que el Ministeri de Defensa s'ha convertit en l'agent comercial de la indústria espanyola de defensa amb un únic objectiu: vendre.

En segon lloc, com cada any, incidir i remarcar el secretisme com a mesura política de foment de les exportacions d'armes. Les actes de l'òrgan que decideix si s'autoritza una exportació d'armes o no, estan classificades com a secretes. Emparant-se en el secret d'Estat, el govern evita que la ciutadania pugui conèixer quines armes arriben a casa país i evita que el Congrés dels Diputats pugui exercir la seva funció de control sobre les actuacions del govern. Aquesta política d'ocultació de dades s'agreuja amb la dificultat de contrastar les dades del MEC amb les dades equiparables de duanes, essent absolutament minoritàries les ocasions en què ambdues xifres coincideixen. Resulta habitual trobar casos en els que les exportacions realitzades segons el govern no consten en duanes i inclús altres en els que la informació oferta per duanes no consta en l'informe del govern, aspecte que s'hauria de corregir i/o explicar-se en futurs informes.

En tercer lloc, manifestar la nostra preocupació pel pes cada vegada més gran que tenen les exportacions d'armes curtes i lleugeres o les armes de caça i tir esportiu que en el conjunt de les exportacions espanyoles. Considerem que es continuen exportant armes a països en situació de tensió o conflicte preocupant o que vulneren els Drets Humans, o en ocasions a països sotmesos a embargaments, exportacions que vulneren l'esperit de la llei que regula les exportacions d'armes.

Aquesta vulneració de l'esperit de la llei fa responsable a l'Estat espanyol del empitjorament del grau de violència que sofreixen molts països com a causa de la proliferació d'armes curtes i lleugeres, de la inestabilitat regional, de conflictes latents en molts països, així com l'allargament dels conflictes ja existents com a conseqüència d'augmentar el nivell d'armes disponibles.

Així mateix, després de l'anàlisi de la informació disponible, queden seriosos dubtes sobre la interpretació de la legislació vigent realitzada pels organismes competents en matèria de comerç d'armes, donat que semblen primar criteris polítics o comercials.

**Les estadístiques elaborades
pel MEC haurien d'incloure
informació detallada
sobre els contractes
Government-Government que se
celebrin i el seu contingut**

Finalment, posar de manifest que el control que porta a terme la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats és un control bastant ineficaç. Com ja s'ha assenyalat, les estadístiques no fan referència a la política de foment de les exportacions. A més, es tracta d'un control *a posteriori*, una vegada que les exportacions s'han autoritzat. Seria necessari que la Comissió de Defensa fixés unes directrius prèvies que vincularen a l'Administració respecte de les polítiques d'exportació d'armament a portar a terme. No oblidem que aquestes exportacions en algunes ocasions són utilitzades com a instrument d'acció de la política exterior. En concret considerem que les estadístiques elaborades pel MEC haurien d'incloure informació sobre quins contractes Government-Government s'han celebrat així com el tipus d'armes, el valor del contracte, ús i usuari final. A més, s'hauria d'oferir informació sobre les autoritzacions atorgades en relació a aquests contractes i les exportacions finalment realitzades.

Al 2012, el Govern espanyol va firmar el Tractat sobre el Comerç d'Armes. Aquest Tractat, en el seu article 13.3 obliga als Estats a realitzar un informe sobre les exportacions i també sobre les importacions d'armes convencionals. Una vegada que ha entrat en vigor el Tractat, la Comissió de Defensa hauria de poder controlar el compliment d'aquesta obligació per part del Govern en el relatiu a les importacions d'armament. Per això considerem que els pròxims informes haurien d'incloure informació sobre les importacions d'armament realitzades l'any anterior.

ANEX I

Taula 1. Exportacions espanyoles de material de defensa
(en milers d'euros corrents)

Països	2003	2004	2.005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
Noruega	2.339,79	547,84	1.228,80	269.901,10	266.367,96	265.691,48	281.288,79	5.146,17	362.963,60	4.777,64	1.460.253,17
Regne Unit	121.049,28	87.733,90	73.268,51	86.811,06	93.157,32	95.534,57	121.955,09	121.616,59	277.923,24	184.773,74	1.263.823,29
Alemanya	74.826,89	63.035,83	65.673,93	81.328,51	82.701,92	169.371,61	160.216,29	106.009,34	113.568,17	129.688,22	1.046.420,70
Veneçuela	2.527,03	1.703,80		3.241,05	4.290,13	111,45		212.000,00	567.357,98	182.364,69	973.596,12
Austràlia	1.516,22	10,42	211,92	9.042,34	1.106,94	1,69	251,43	24.610,34	424.472,25	505.740,97	966.964,53
Itàlia	70.819,45	59.475,00	34.402,03	33.500,01	47.084,24	62.319,52	70.832,53	71.899,80	50.670,32	101.991,64	602.994,53
EUA	7.270,31	6.002,09	6.580,44	17.126,55	38.343,10	22.375,96	55.400,73	75.172,93	115.602,25	91.220,62	435.094,98
Mèxic		195,36	48,04	5,30	14,00	108,11	43.782,22	132.716,65	109.601,96	84.726,74	371.198,38
Malàisia	277,77	274,45	134,09	62,83	152.939,03		180.525,76	27,35	5.214,44	10.879,26	350.334,97
Xile	1.301,15	650,32	1.586,26	178.592,76	2.308,35	710,72	3.477,96	24.125,30	62.466,82	20.468,13	295.687,77
Polònia	23.869,72	97.903,74	48.910,20	68,43	32.520,53	1.575,99	1.762,58	1.126,36	1.648,47	81.197,70	290.583,73
Brasil		30,16	1,03	74.051,52	79.913,48	63.446,39	46.961,90	14.867,47	2.922,21	1.175,65	283.369,81
Grècia	21.495,96	3.047,88	20.262,06	22.833,97	5.266,20	211,45	31.197,26	189,71	16.061,19	152.559,18	273.124,85
França	1.455,82	3.625,85	1.447,94	10.489,79	16.881,94	9.602,04	17.618,26	32.258,22	46.265,87	72.004,03	211.649,77
Portugal	0,75	4.586,82	228,39	261,48	234,57	4.535,86	105.880,75	43.963,23	41.797,02	28,37	201.517,23
Marroc	433,38	3.637,98	9.229,49	16.824,34	11.133,80	113.900,26	31.118,34	2.512,00	1.529,90	2.854,22	193.173,71
Colòmbia	11.478,12	961,42	152,00		16.022,45	31.137,53	33.311,96	29.128,89	24.987,27	5.744,10	152.923,73
Egipte	429,95	628,47	136,73	168,30	385,59	1.316,38	4,20	2.539,84	69.834,52	50.323,59	125.767,57
Algèria			110.578,80			690,16	3.394,21	3.116,63	136,77		117.916,56
República Txeca				108,00	117,33	105,31	5.666,44	105.173,42	988,46	3.383,30	115.542,25
Aràbia Saudita		23.262,26	1.984,98	5.851,11	1.876,66		5.148,35	5.824,93	14.006,43	21.263,43	79.218,14
Kazakhstan		6,10			1,10		18.930,00			54.052,34	72.989,54
Indonèsia	206,53	1.280,53	820,90	2.048,63	3.827,31	3.741,92	5,76	466,66	1.027,10	55.560,29	68.985,63
Finlàndia	20,00		201,15	1.504,54	36.359,92	4,00	26,37	53,78	24.614,16	3,93	62.787,85

Països	2003	2004	2.005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
Ghana	888,90						2.293,80		26.958,86	27.080,40	57.221,97
Equador	2.030,71	20.153,88	32.254,71	216,63	54,25	324,28	1.236,08	215,38	345,21	233,63	57.064,75
Suïssa	756,19	3,53	11,08	721,15	518,64	5.128,79	18.261,43	24.605,72	724,78	836,87	51.568,18
Dinamarca			0,00	1.348,41	7.125,24	7.192,74	8.824,92	17.208,81	4.044,18	3.935,32	49.679,62
Jordània	20.456,48	20.250,00		600,00	0,35	860,45	707,28	1.615,34	2.584,94	384,52	47.459,35
Bahrain				702,30	2.323,49	15.945,28		40,69	6.350,52	21.145,35	46.507,62
Botswana				5.973,56			37.499,26	1.404,42	124,89		45.002,13
Índia	67,92			1.645,60	261,46	1.919,52	10.635,78	13.741,36	4.990,82	8.968,76	42.231,22
Turquia	2.520,00	14,99	1,77	1.426,94	0,63	1.113,19	1.249,85	357,00	66,35	31.628,94	38.379,66
Corea del Sud				48,43		1.147,33	11.560,88	10.591,06	6.823,17	3.839,34	34.010,20
Àustria		1.312,51	67,18	1.034,20	4.584,03	11.743,24	440,80	3.323,82	1.553,89	3.467,80	27.527,48
Bèlgica	1.154,43	1.879,73	5.787,27	1.700,94	809,60	2.987,09	4.053,47	3.006,67	1.618,13	1.709,66	24.706,98
Pakistan				1.037,78	971,07	199,41	760,32	390,05	12.895,91	3.558,72	19.813,26
Tailàndia	93,61	1.581,30	80,24	671,41		156,90	526,35	776,59	7.789,17	7.297,40	18.972,97
Romania	3,76			767,47	726,59	10.732,23	3,87	1.082,07	3.243,57	3,52	16.563,08
Irlanda	510,00				2.612,50		1.415,00	4.706,47	4.187,00	2.323,70	15.754,67
Rwanda							15.175,00				15.175,00
Líbia				25,95		3.839,22		11.247,10			15.112,27
Singapur		523,99	1.051,09	1.412,33	6.021,92	570,00	682,00	2.338,65	1.868,07	90,04	14.558,08
Canadà	903,04	661,61	1.214,09	1.098,86	1.131,78	919,99	3.887,02	2.443,85	1.067,22	1.204,68	14.532,15
Uruguai				15,00		8.439,32	3.569,99	84,66	40,19	0,60	12.149,75
Països Baixos	119,42	16,37	689,60	861,75	4.660,56	4.676,96	93,43	24,44	1,14	615,54	11.759,20
Oman	1,23	7,29	65,18	95,01	1.267,68	47,64	591,65	3.195,20	3.310,39	670,07	9.251,32
Israel	1.005,80	35,26	273,73	441,34	1.515,93	2.358,99	790,64	1.429,04	472,55	637,84	8.961,10
Qatar	462,41	204,26	184,84	2.267,01	1.187,72	1.958,44	835,65	1.030,48	382,79		8.513,60
Nova Zelanda				5.972,54		108,75		43,48	1.418,84		7.543,60
Kuwait	3.121,06	3,50				1.155,22				1.703,01	5.982,78
Paraguai	5.568,28							44,02	65,18	80,00	5.757,48

Països	2003	2004	2.005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
Argentina	17,66	10,87	1,80	3,20		1.447,32	25,37	148,12	7,67	2.501,64	4.163,66
Suècia			63,65	27,88	36,37	50,23			30,21	3.780,42	3.988,76
Estònia							320,99	641,46	4,60	2.376,04	3.343,09
Hongria			0,50	2,43	1,60		103,93	1.228,78	308,08	1.558,88	3.204,21
Unió dels Emirats Àrabs	122,80	12,29	7,38	38,42	75,90	88,63	88,83		66,15	2.379,60	2.879,98
Eslovènia					2.721,05		1,71	7,28	10,25	2,03	2.742,32
Kenya			162,88				511,00	1.985,91			2.659,79
El Salvador	446,59	5,15			124,15	124,15		1.787,14			2.487,18
Costa Rica	2,14	1,77			1.101,92	823,33	7,99			8,97	1.946,11
Bolívia	53,80			300,00		841,79	718,03	1,95			1.915,57
Letònia								495,48	518,88	540,96	1.555,32
Tunísia		22,45	368,00					778,48			1.168,93
Camerun	462,99		0,90	0,90				1,00	1,20	674,75	1.141,75
Angola	55,47	185,00				857,22		9,58			1.107,27
Perú	87,48	14,16	27,24	145,69	156,70					522,60	953,88
Bangladesh									749,32	184,37	933,69
Sèrbia - Montenegro	75,09					7,60		7,32	650,55		740,56
Trinitat Tobago				30,00				635,43			665,43
Gabon							89,86	305,33		252,68	647,87
Luxemburg	53,04	186,93	17,59	49,21	5,54		1,91			323,30	637,51
República Dominicana	129,64		0,00				66,46	418,21	7,32		621,63
Sud-àfrica			0,00	501,50		4,00	0,90	9,98	23,40	17,75	557,53
Filipines	238,20	81,38			49,82		137,84	0,67	2,75		510,66
Sri Lanka	79,24	0,42		2,00	2,00	138,78	102,00	160,00			484,44
Rússia							400,00			14,34	414,34
Cuba	23,59						3,50	44,92	168,25	63,47	303,74

Països	2003	2004	2.005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
Andorra	38,57	30,59	28,68	45,78	20,19	30,71	21,24	28,21	12,90	18,22	275,08
Panamà	166,50				1,69		3,00		0,45		171,64
Eslovàquia							57,81	57,81			115,63
Hong Kong (Rep Xina)								50,00	50,00		100,00
Xipre		80,00									80,00
Líban	64,12										64,12
Burkina Faso	53,80										53,80
Bulgària				19,99		1,51		3,66	6,83	12,10	44,09
Guinea Equatorial						14,56					14,56
Tanzània				0,00	12,00			1,60			13,60
Seychelles										12,08	12,08
Mauritània			0,30				1,71	2,51	1,85		6,37
Lituània										6,25	6,25
Guinea Bissau					3,12	0,30			0,30		3,72
Kirguistan			3,00	0,70							3,70
Malta									3,56		3,56
Ucraïna						2,94					2,94
Mongòlia					1,60						1,60
Zimbabwe		1,50									1,50
Haití			1,43								1,43
Liechtenstein				0,40							0,40
Senegal					0,39						0,39
Vietnam							0,17				0,17
Total	383.152,05	405.880,90	419.451,80	845.074,34	932.941,36	934.450,43	1.346.515,87	1.128.302,78	2.431.212,62	1.953.447,93	

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs.

Taula 2. Exportacions espanyoles de material de defensa per categories de productes
(en milers d'euros corrents)

Cat.	Descripció	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	TOTAL	%
10	Aeronaus militars	215.174,65	222.783,47	208.170,09	122.972,51	201.403,57	321.918,38	415.682,39	585.703,47	1.123.946,37	763.229,64	4.180.984,52	39
9	Vaixells de guerra			464,60	445.947,71	408.553,64	258.906,95	448.734,15	232.792,99	941.495,08	688.474,28	3.425.369,39	32
8	Combustibles i explosius militars	82.889,31	16.289,90	35.823,86	69.525,77	87.763,84	8.171,62	91.480,73	30.871,87	122.279,34	250.948,24	796.044,48	7
15	Equips de formació d'imatge o de contramesura	17.563,20	78.596,04	84.637,05	63.659,02	73.596,92	77.473,27	168.291,05	65.317,74	92.397,88	46.336,23	767.868,40	7
4	Bombes, coets, torpedes, míssils	18.246,39	24.244,63	15.923,34	51.175,41	88.578,75	98.951,26	72.156,70	105.160,00	56.741,31	88.692,81	619.870,59	6
6	Vehicles terrenys militars	30.414,03	37.586,80	43.034,14	39.755,05	35.654,88	126.639,32	42.500,38	10.814,74	9.273,39	10.290,85	385.963,58	4
3	Municions i components	330,18	13.625,88	7.323,10	9.104,54	18.132,14	16.770,97	17.848,90	40.882,94	36.120,74	35.845,09	195.984,47	2
11	Equips electrònics	9.414,42	7.343,65	20.863,17	11.325,76	6.114,13	6.085,42	48.004,86	18.119,28	17.427,67	36.521,89	181.220,25	2
1	Armes de foc (calibre 12,7 mm i inferiors)	2.106,36	2.000,31	959,16	3.711,92	2.182,42	5.673,59	14.546,41	10.095,58	14.010,68	16.961,37	72.247,79	1
21	Equip lògic (programari)	130,72	302,14		6.287,71	604,37	5.522,93	13.475,05	23.390,72	18,50	801,61	50.533,74	0
2	Armes o armament (calibre superior 12,7 mm)	5.376,46	2.034,99	165,46	4.629,49	4.601,35	5.581,70	10.462,48	1.541,41	2.234,95	10.518,79	47.147,07	0
5	Sistemes de direcció de tir	56,18	1.055,92	134,09	6.754,54	3.484,65	786,47	2.961,26	2.931,37	837,32	4.195,90	23.197,68	0
14	Equips d'entrenament i simulació			1.219,62	1.219,91					12.244,72		14.684,26	0
22	Tecnologia			688,00	8.831,47	1.042,05	0,50	150,00		0,00	237,57	10.949,59	0
13	Equips i construccions blindades			1,77	152,67	1.228,67	912,15			0,00		2.295,26	0
18	Equips per a la producció							84,35		1.545,62		1.629,97	0
16	Peces de forja i fosa			44,35	20,86			24,17	680,67	639,07		1.409,12	0
23	Material paramilitar o de seguretat	1.393,47										1.393,47	0
17	Equips i materials diversos						969,90			0,00	359,67	969,90	0

Cat.	Descripció	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	TOTAL	%
7	Agents toxicològics i materials radioactius	2,89	31,80				105,00	113,00		0,00	34,00	286,69	0
12	Sistemes d'armes d'energia cinètica									0,00		0,00	0
19	Sistemes d'armes d'energia dirigida									0,00		0,00	0
20	Equips criogènics i superconductors									0,00		0,00	0
	Total	383.098,25	405.895,51	419.451,80	845.074,34	932.941,36	934.469,43	1.346.515,87	1.128.302,78	2.431.212,62	1.953.447,93		100

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús.

Taula 3. Exportacions espanyoles de material de defensa a països amb un Índex de Desenvolupament Humà mitjà i baix, països de l'OCDE, la Unió Europea i l'OTAN (en milers d'euros corrents)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total anual	383.152	405.881	419.452	845.074	932.941	934.450	1.346.516	1.128.303	2.431.213	1.953.448
Països amb IDH mitjà i baix	29.665	27.673	121.383	29.775	16.773	124.769	103.748	32.069	127.975	153.823
%	8	7	29	4	2	13	8	3	5	8
OCDE	330.680	330.240	260.316	547.274	641.642	666.506	945.829	787.534	1.638.225	1.467.321
%	86	81	62	65	69	71	70	70	67	75
UE- 27	315.378	322.885	251.020	242.718	337.607	380.644	530.473	512.845	589.067	743.910
%	82	80	60	29	36	41	39	45	24	38
OTAN	327.882	328.719	259.713	529.705	599.858	658.947	870.418	587.881	1.038.378	866.545
%	86	81	62	63	64	71	65	52	43	44

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs.

Taula 4. Exportacions espanyoles de productes i tecnologies de doble ús
(en milers d'euros corrents)

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
1	EUA	2.451,25	1.056,26	28.106,26	48.966,67	58.651,18	37.213,78	4.268,15	4.868,04	15.259,20	91.415,96	292.256,76
2	Iran	6.555,92	5.748,70	1.601,82	2.162,30	24.896,17	61.953,31	38.983,60	39.222,24	16.775,94	31.041,97	228.941,97
3	Republica Xina	1.015,07	13.417,45	13.046,52	7.829,89	7.943,52	14.400,75	9.646,14	18.008,25	18.612,53	19.958,59	123.878,69
4	Brasil	879,90	4.660,34	3.614,49	3.150,30	6.841,54	6.758,84	2.944,86	7.861,34	10.607,48	4.599,20	51.918,29
5	Veneçuela	3.139,24	3.422,75	2.633,25	2.640,53	3.026,37	4.105,15	4.308,25	4.872,39	3.249,57	6.129,93	37.527,44
6	Argentina	997,29	877,61	312,82	428,27	1.098,32	2.208,97	7.113,65	6.121,81	6.628,72	6.280,53	32.067,99
7	Turquia	966,65	1.209,64	379,51	1.638,54	559,39	2.078,69	922,01	888,30	4.844,74	12.254,41	25.741,87
8	Cuba	2,40	1.003,35	1.473,18	4.201,41	2.470,95	2.410,91	3.069,58	2.799,30	2.717,03	4.304,59	24.452,71
9	Líbia		0,66			49,16	11.252,53	12.700,13	0,09			24.002,57
10	Rússia	0,10		832,32	459,24	399,70	337,62	5.674,26	3.118,99	3.084,26	4.308,89	18.215,36
11	França						-			43,07	16.955,62	16.998,69
12	Marroc	250,46	2.332,89	474,11	384,78	513,30	1.731,18	1.035,94	1.731,82	1.580,86	2.573,24	12.608,56
13	Índia	2.757,99	1.640,80	1.628,83	6,10	1.153,57	380,33	1.533,44	1.214,60	1.779,36	32,09	12.127,10
14	Eslovènia	5,14					-				7.516,42	7.521,55
15	Mèxic		610,43	905,28	3.456,70	425,00	466,63	178,89	2,98	704,49	659,36	7.409,77
16	Taiwan	38,60	1,69	1,18	0,95	82,99	2.047,01	102,39	172,17	559,32	3.635,46	6.641,76
17	Turkemistan						-				6.161,00	6.161,00
18	Suïssa	502,35	6,14	17,98	0,01	19,23	359,99	837,73	1.106,26	1.314,80	1.750,70	5.915,16
19	Israel	244,29	1.515,64	41,32	1.587,32	576,81	801,57	622,28	214,33	99,17	36,40	5.739,12
20	Oman						-	0,06			5.127,70	5.127,76
21	Japó		2,07	516,80	80,73	617,58	153,16	0,75	420,73	2.711,91	69,90	4.573,62
22	Hong Kong						-		472,78	1.830,87	2.131,60	4.435,24
23	Sud-àfrica	276,66	602,16	257,73	195,45	1.362,02	199,57	343,64	298,14	137,72	184,12	3.857,21
24	Noruega	32,04	557,23		72,86	111,45	208,15	319,87	319,77	1.305,04	663,76	3.590,17
25	Nigèria	283,81	56,16	276,84	454,88	239,94	411,84	420,33	369,09	533,27	96,55	3.142,69

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
26	Colòmbia	106,55	347,75	25,27	23,89	1.002,72	122,69	192,06	120,89	382,12	807,66	3.131,58
27	Aràbia Saudita	239,94		1,35	93,47	154,75	158,71	229,43	136,25	309,22	1.445,72	2.768,83
28	Malàisia	163,73	1.758,66	113,56	115,42	12,79	-	0,18	478,45	0,26	67,70	2.710,74
29	Algèria	642,45	591,94	106,79	83,46	312,01	241,65	192,05	86,28	261,44	111,57	2.629,62
30	Corea del Sud		26,50	1.203,00	1,35		1.128,80			25,84	41,40	2.426,88
31	Egipte			0,87	47,84	0,53	313,34	81,58	2,99	1.482,36	96,80	2.026,30
32	Antilles Holandeses	159,51	565,43	265,61	276,13		-		61,96	463,00	198,93	1.990,57
33	Andorra						-	80,90	536,73	48,40	1.266,81	1.932,83
34	Paraguai	32,71		13,36	7,83	345,39	580,54	78,91	144,58	241,01	210,30	1.654,61
35	Països Baixos		3,00			416,86	489,12	515,19	1,53			1.425,70
36	Xile	5,69	22,35	10,07	27,03	4,43	6,41	702,27	286,39	48,03	275,27	1.387,94
37	Canadà	0,34	6,18		5,45		216,46	46,70	1.033,42		24,88	1.333,43
38	Polònia	150,62	977,61				-					1.128,23
39	Alemanya		0,10				-	88,16		898,03		986,28
40	Tailàndia	3,30	1,42	381,50	2,95	17,09	7,97	22,88	7,16	3,55	535,78	983,58
41	Regne Unit						-	591,39	9,04	102,44	175,33	878,21
42	Perú	22,63	6,03	20,32	14,56	625,40	26,06	21,75	31,35	25,22	18,88	812,21
43	Etiòpia		0,11	0,09	9,88	48,62	134,19	542,57	43,24			778,69
44	Romania	162,11	327,71	150,15	57,93		-					697,89
45	Tunísia		31,45	6,76	28,67	11,93	550,19	13,66	5,78	0,08		648,52
46	Indonèsia	0,24					607,00			12,39		619,63
47	Vietnam	0,50		0,21	0,63	0,05	0,57	1,59	0,55	0,16	526,20	530,46
48	Síria	0,91			0,15	1,39	28,09	499,27				529,81
49	Burkina Faso	144,00		81,68	82,76	117,81	35,64		7,83	0,04		469,77
50	Uruguai			1,13	20,91	29,11	43,74	77,04	14,41	251,49	8,64	446,46
51	Unió dels Emirats Àrabs		1,46	1,39	297,10	0,09	0,07	22,77	13,33	9,98	41,89	388,08

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
52	Mali	19,44	163,26		13,03	14,58	-	25,92	23,65			259,88
53	Filipines	34,41	151,38	39,98	8,04		1,12			0,87	3,25	239,04
54	Kenya	89,55	65,16	5,40	0,53	29,92	-					190,55
55	Ucraïna					21,60	-			4,37	141,52	167,49
56	Portugal						-	11,43	5,55	127,13		144,11
57	Hongria	143,80					-					143,80
58	Bòsnia i Hercegovina	0,09	2,89		0,19	0,42	0,44	2,41	20,73	105,82	1,01	134,01
59	República Dominicana	6,61	62,89	15,23	14,43	15,95	11,65				2,20	128,96
60	Iraq							0,09	121,41			121,50
61	Guatemala	13,17	54,00	2,39	44,56		-		2,99	3,40		120,51
62	Rep Cap Verd										113,00	113,00
63	Sèrbia-Montenegro		58,00				-			24,74	22,86	105,60
64	Costa Rica		38,64	26,91	15,06	14,65	-					95,26
65	Singapur	3,36	0,05	0,16	2,00	1,88	11,40	0,22	4,09	10,05	47,90	81,11
66	Bulgària	57,88	1,62	15,80	2,53		-					77,83
67	Jordània	7,45	36,50	20,25		7,72	-	3,27	0,08		0,01	75,29
68	Senegal	1,65	32,40		0,02		-	0,12		38,00		72,18
69	Panamà			6,79	8,64	7,57	-	10,68		20,51		54,19
70	Albània						-			52,06		52,06
71	Equador	11,28	20,11		0,39		0,38		3,20	8,42		43,77
72	Austràlia	5,12	1,55	0,16	8,61	1,70	3,34	3,68	6,17	6,55	6,43	43,28
73	Costa d'Ivori			0,28			-		2,73	15,50	22,23	40,74
74	Geòrgia						30,53		0,10			30,63
75	Bahrain						-			29,85		29,85
76	República Txeca	26,30					-					26,30
77	Mauritània						4,03	18,14				22,18
78	Nova Zelanda		0,44	1,68	0,66	1,14	3,77	0,16	3,57	6,01	0,29	17,72

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
79	Itàlia						-		17,52			17,52
80	Camerun						-	0,09			12,44	12,53
81	Bolívia	0,05		0,03			0,04	10,71				10,83
82	Kuwait	1,08			1,18	0,10	1,51	1,41	1,30	2,95	0,37	9,90
83	Croàcia	2,39	1,02	2,45	1,04		0,88	0,83	0,89	0,25		9,75
84	Pakistan	0,51	4,01		0,13		-		0,76	0,01		5,41
85	Bangladesh					0,13	-	4,27				4,40
86	Eslovàquia	3,80					-					3,80
87	El Salvador				3,46		-					3,46
88	Trinitat Tobago					1,12	0,83					1,94
89	Rwanda				0,31		0,92	0,18		0,03		1,45
90	Iemen	0,09			0,15	0,15	-	0,07			0,25	0,70
91	Ghana			0,11	0,11	0,08	-	0,36				0,66
92	Maurici			0,28	0,03		0,07	0,19	0,03			0,59
93	Cambodja	0,35					-					0,35
94	Madagascar		0,12		0,01	0,15	-					0,28
95	Nicaragua						-			0,21		0,21
96	Uganda			0,01	0,14		-					0,15
97	Benín			0,15			-					0,15
98	Sudan				0,09	0,04	-					0,13
99	Qatar		0,10				-					0,10
100	Togo				0,05	0,05	-					0,09
101	Lituània	0,01	0,05				-					0,06
102	Myanmar		0,02	0,02			-					0,04
103	Uzbekistan		0,02	0,02			-					0,03
104	Líban						0,03					0,03
	Total	22.662,75	44.083,84	58.641,40	79.039,68	114.258,08	154.242,14	99.120,50	97.320,31	99.401,10	234.115,48	

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs

Taula 5. Exportacions espanyoles d'armes i municions, les seves parts i accessoris
(en milers d'euros corrents) Valor de les exportacions recollit al codi aranzelari TARIC 93

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
1	EUA	52.056,20	48.464,20	31.341,13	37.775,24	43.890,48	43.864,20	36.194,60	47.226,40	30.125,80	47.308,60	418.246,85
2	Regne Unit	5.719,30	5.930,80	7.175,21	9.299,69	10.364,82	10.903,80	9.422,00	10.073,10	9.871,40	12.626,30	91.386,42
3	França	4.372,60	5.987,10	6.732,75	7.671,35	8.227,44	13.426,60	12.021,50	11.991,40	6.806,60	5.515,70	82.753,04
4	Alemanya	3.992,00	4.207,50	4.401,36	6.507,85	9.294,55	9.439,20	8.118,10	7.366,00	6.234,40	6.173,30	65.734,26
5	Portugal	5.454,30	5.536,40	5.524,89	5.452,28	4.397,16	7.055,00	5.202,10	5.024,30	2.196,70	1.915,40	47.758,53
6	Dinamarca	1.468,90	1.080,70	1.212,33	2.228,22	9.539,74	7.324,70	8.400,20	11.132,80	461,40	593,50	43.442,49
7	Itàlia	2.953,60	3.207,10	4.268,87	2.297,04	2.924,48	4.441,10	3.271,90	5.894,50	4.948,40	9.165,90	43.372,89
8	Bèlgica	898,60	5.369,60	5.975,63	4.815,74	1.088,30	3.484,40	4.443,40	1.998,90	414,30	630,00	29.118,87
9	Ghana	3.442,50	3.130,40	2.690,68	3.257,74	3.580,16	3.646,10	3.462,20	1.831,40			25.041,18
10	Turquia	2.679,80	1.623,60	1.324,64	1.293,30	2.342,40	2.329,20	3.323,10	3.962,70	1.508,60	3.598,40	23.985,74
11	Rússia	758,00	909,00	1.379,61	1.799,48	4.017,17	4.791,90	2.344,20	1.690,50	1.768,80	947,20	20.405,86
12	Irlanda	348,60	564,60	670,67	801,16	5.991,38	1.504,50	2.444,40	6.747,90	662,20	415,60	20.151,01
13	Israel	289,30	106,40	173,64	247,27	274,08	1.103,50	3.062,60	5.141,80	2.822,40	2.523,20	15.744,19
14	Noruega	1.086,50	966,30	955,21	1.053,78	1.614,85	1.862,80	3.518,60	2.441,10	710,80	659,90	14.869,84
15	Austràlia	968,70	964,00	1.622,57	1.480,53	1.640,39	1.738,00	1.619,70	1.751,50	469,50	2.096,30	14.351,19
16	Sud-àfrica	1.202,30	971,60	726,84	1.141,87	1.044,65	2.545,80	2.055,10	2.266,70	1.105,90	796,20	13.856,96
17	Finlàndia	841,30	889,60	1.157,38	1.211,12	1.834,89	2.181,20	2.046,10	1.652,00	745,20	1.240,30	13.799,09
18	Bahrain							13621,8	21,4			13.643,20
19	Mèxic	934,20	810,30	1.731,61	1.701,84	2.205,30	1.861,90	1.098,00	1.865,50	702,30	652,50	13.563,45
20	Països Baixos	650,90	831,90	1.504,78	1.702,38	5.352,53	969,10	591,20	680,70	428,10	390,20	13.101,79
21	Grècia	1.251,80	1.716,10	1.588,07	1.115,22	1.492,79	1.492,70	1.193,90	811,90	1.292,70	830,90	12.786,08
22	Perú	1.189,20	772,90	999,98	1.553,22	909,72	1.675,70	1.241,40	3.036,50	74,40	71,40	11.524,42
23	Unió dels Emirats Àrabs	822,70	561,60	282,17	774,80	1.377,48	844,60	1.283,70	1.161,40	1.377,80	2.105,30	10.591,55
24	Veneçuela	1.095,20	939,10	2.353,21	712,34	707,65	931,90	1.417,80	1.661,10	154,50	605,20	10.578,00
25	Marroc	804,30	1.189,40	1.278,78	828,43	1.532,09	1.216,40	1.304,60	1.626,80	190,00	276,50	10.247,30
26	Suècia	1.062,40	945,60	1.097,38	957,90	1.036,19	1.420,70	1.042,20	957,80	740,60	729,40	9.990,17

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
27	Suïssa	218,1	181,60	236,64	145,10	136,85	3.948,00	3.259,70	1.387,50	185,10	172,60	9.871,19
28	Índia	0,80			1.647,12	232,36	1.618,90	6.031,40		46,90	167,20	9.744,68
29	Ucraïna	402,30	262,40	485,31	805,75	1.242,02	2.138,90	1.485,50	866,70	922,20	929,00	9.540,08
30	Xile	831,60	372,50	435,03	770,21	571,94	805,20	1.188,90	1.099,80	1.441,30	892,30	8.408,78
31	Aràbia Saudita	177,40	256,60	600,99	1.065,16	185,81	605,00	707,50	940,10	1.167,40	2.189,20	7.895,16
32	Àustria	485,10	665,30	612,45	824,41	1.060,67	973,20	758,40	1.623,40	409,60	368,80	7.781,33
33	Canadà	1.555,60	589,20	155,33	228,03	794,97	927,60	1.360,70	1.757,20	112,80	93,30	7.574,73
34	Polònia	931,70	422,00	282,01	264,27	1.726,09	1.447,20	862,40	932,00	395,90	226,30	7.489,87
35	Guinea	188,20			326,79	1.402,17	2.569,30	2.965,80				7.452,26
36	Brasil	452,70	212,40	23,61	54,56	268,97	873,90	1.524,80	1.914,70	656,10	1.183,60	7.165,34
37	Japó	881,40	740,30	267,65	378,25	677,03	1.542,00	1.037,70	865,30	213,90	82,10	6.685,63
38	Nova Zelanda	595,60	519,60	782,52	879,32	522,88	841,00	699,90	773,30	251,30	281,20	6.146,62
39	Argentina	120,70	237,00	413,13	280,60	297,28	468,10	954,60	1.150,20	917,10	1.039,70	5.878,41
40	Colòmbia	35,70	49,00	201,49	168,85	1.308,26	220,70	447,70	1.281,70	552,80	1.575,20	5.841,40
41	República Txeca	328,00	175,60	314,82	507,13	640,72	676,50	498,10	1.357,70	415,40	499,40	5.413,37
42	Guinea Bissau	145,90	93,60	350,92	474,23	986,23	756,90	362,90	2.061,40			5.232,08
43	Líban	194,80	159,10	156,76	232,93	279,43	206,20	1.131,30	1.361,40	496,10	502,30	4.720,32
44	Mali					547,56	462,60	352,60	519,40	2.123,30	39,20	4.044,66
45	Angola			62,76	62,93	208,57	1.897,10	1.394,40	365,50			3.991,26
46	Bulgària	199,60	559,70	480,58	347,57	314,14	1.104,20	221,20	240,40	130,60	299,00	3.896,99
47	República Centreafricana	93,20	185,40	159,54	249,67	242,88	224,30	341,10	461,40	966,80	856,10	3.780,39
48	Hongria	371,20	253,60	217,91	226,39	257,68	499,00	257,50	949,70	351,10	175,20	3.559,28
49	Tailàndia	54,60	1.000,30	11,33	325,27	222,66	223,40	724,50	522,00	140,60	76,10	3.300,76
50	Paraguai	162,50	352,30	405,31	329,23	494,95	289,20	224,20	466,40	192,30	332,10	3.248,49
51	Eslovènia	40,10	39,90	52,94	40,29	2.747,21	76,90	119,80	19,00	38,10	20,70	3.194,94
52	Oman				80,72	51,31		485,00	2.523,40			3.140,43
53	Iran			52,27	161,52	38,06	128,50	715,10	232,00	1.045,20	730,80	3.103,45
54	Hong Kong	3,50	23,30	70,80	141,94	180,57	635,10	710,60	357,00	437,00	402,90	2.962,71

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
55	Kazakhstan	49,40	64,20	131,94	193,63	363,02	427,10	225,30	391,80	405,70	567,50	2.819,59
56	Bolívia	139,20	181,60	223,43	336,31	421,77	280,00	1120,9	3,70			2.706,91
57	Xipre	182,00	337,70	174,01	205,09	341,56	403,20	311,30	317,20	96,30	96,20	2.464,56
58	Kuwait	49,80	0,30	58,44	55,40	222,93	212,70	802,10	505,00	157,70	289,00	2.353,37
59	Uruguai	47,40	22,60	132,23	149,43	143,19	367,50	437,10	382,60	254,80	159,80	2.096,65
60	Guatemala	159,20	171,80	241,14	344,20	241,23	305,20	181,20	317,20	9,80	25,80	1.996,77
61	Andorra	288,70	350,40	197,82	185,27	190,42	240,70	146,80	168,20	89,00	109,40	1.966,71
62	Romania	277,20	404,40	343,78	209,65	24,73	63,70	187,90	260,60	18,30	24,20	1.814,46
63	Filipines	283,90	167,50	12,79	64,08	50,56	143,60	262,10	165,70	269,00	341,10	1.760,33
64	Malàisia	80,90	173,60	130,04	122,69	194,12	604,30	6,30	112,50	45,00	222,50	1.691,95
65	Lituània	71,10	99,30	121,60	224,15	284,17	394,30	237,00	103,70	45,40	60,40	1.641,12
66	Camerun	100,20	148,00	251,15	33,20	37,7	150,70	237,40	619,90		11,50	1.589,75
67	Tunísia	28,20	38,70	35,85	37,65	149,98	227,90	228,50	456,10	89,90	197,10	1.489,88
68	Mauritània	128,00	191,40	394,86	145,59	52,72	345,90	72,10	140,40		4,50	1.475,47
69	Namíbia	75,60	130,20	197,73	166,36	57,44	342,10	165,30	233,60		9,30	1.377,63
70	Taiwan	28,10	81,10	154,83	101,84	53,01	124,60	117,90	195,30	202,70	229,50	1.288,88
71	Líbia						86,70	220,00	153,30		825,10	1.285,10
72	República Dominicana	192,60	185,00	156,87	148,91	45,77	74,90	263,20	141,50	23,20	22,60	1.254,55
73	equador	80,80	58,10	59,25	178,22	244,59	12,50	383,10	64,80	46,60	41,60	1.169,56
74	Eslovàquia	101,80	155,50	83,82	152,42	121,31	195,90	108,10	70,40	60,20	81,60	1.131,05
75	Burkina Faso	127,80	76,70	87,04	139,54	153,62	231,00	144,80	154,30		11,50	1.126,30
76	Egipte	94,40	66,70		49,46	83,08	106,30	1,70	1,20	206,40	346,00	955,24
77	Corea del Sud	137,10	72,40	126,67	107,04	214,16	61,30	155,70	61,80		9,60	945,77
78	Trinitat Tobago	7,60	7,10	30,04	41,04	19,21	40,30	35,80	681,00	30,80	36,70	929,59
79	Croàcia	46,60	53,50	87,67	106,89	164,85	108,80	118,00	48,50	114,50	50,80	900,11
80	Pakistan			4,02	73,73	85,1	18,40	36,00	217,20	390,30	62,70	887,45
81	Letònia	82,80	128,70	39,25	121,09	147,57	138,80	53,40	41,80	52,90	34,90	841,21
82	Senegal	96,10	48,50	95,41	50,91	244,36	141,40	19,20	89,70			785,58

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
83	Singapur	21,40	1,30	2,35	4,77	2,68		4,70	719,10			756,30
84	Nicaragua	22,90	45,60	0,81	46,88	59,35	164,10	412,70				752,34
85	Costa Rica	114,60	103,80	24,62	79,59	129,62	41,50	32,90	135,30	33,10	26,10	721,13
86	Cuba	42,20	121,20	101,27	97,01	36,81	50,70	39,10	125,70	43,40	36,10	693,49
87	Hondures	46,30	70,90	67,83	79,58	184,78		155,10	61,90		13,20	679,59
88	Kenya						6,60	511,00	110,00	1,20		628,80
89	Macedònia	18,00				127,94	102,90	106,80	49,90	72,10	59,70	537,34
90	Gabon	29,10			0,32	4,94	187,70	10,10	267,10	6,00	6,70	511,96
91	Estònia	21,30	29,60	29,73	33,00	106,46	133,20	33,60	59,40	11,60	22,50	480,39
92	Albània		34,00	141,69	108,21	41,4	48,00	42,50	51,10			466,90
93	Panamà	2,60	3,70	3,10	25,54	50,35	71,00	69,00	165,40	52,20		442,89
94	Sèrbia		16,30	14,17	13,36	13	102,40	116,60	97,40	21,10	46,40	440,73
95	El Salvador	39,20	47,10	24,20			95,00		179,60	30,80		415,90
96	Jordània	192,40			7,68				199,00			399,08
97	Malta	128,60	47,00	29,45	23,30	55,28	0,60	28,60		13,50	41,20	367,53
98	Geòrgia				2,46	50,07	112,20	57,30	130,40	6,20		358,63
99	Guinea Equatorial	0,20		0,10	326,80				10,60			337,70
100	Bòsnia i Hercegovina		50,10		47,50			78,8	38,60	29,30	80,90	325,20
101	Jamaica		111,40		30,38	55,34		48,20	53,80			299,12
102	Zàmbia	2,70	46,30	4,05	4,31	7,95	7,80	119,90	12,00	38,00	48,80	291,81
103	Tanzània			66,04		11,69	41,20			158,90	12,30	290,13
104	Botswana		2,80	11,60	13,02	14,47	32,50	19,00	47,00	39,80	52,50	232,69
105	Sri Lanka	4,20	21,70	6,18	2,60			107,10	4,10	28,10	17,10	191,08
106	Montenegro				8,30	32,67	68,70	9,20	19,90	19,60	8,80	167,17
107	Polinèsia Francesa	13,00	12,30	6,18	27,28	23,93	8,10	21,30		15,90	7,50	135,49
108	Islàndia	2,50	6,30	2,76	29,64	22,75	12,60	22,60	24,50			123,65
109	Surinam	0,20						25,80		27,70	64,30	118,00

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
110	Xina	49,20				67,92						117,12
111	Indonèsia	0,90			12,10	8,8	1,40	35,50	1,10	20,40	14,40	94,60
112	Nova Caledònia			22,72		34,52	13,40	15,20			1,00	86,84
113	San Marino	23,00	25,00	19,60	16,00							83,60
114	Armènia				0,65	6,12	1,80	7,00	17,10	23,30	26,50	82,47
115	Costa d'Ivori	79,70	1,10									80,80
116	Luxemburg	42,10	17,70			9				0,10		68,90
117	Afganistan					0,35				63,30		63,65
118	Uzbekistan							25,20		37,60		62,80
119	Gibraltar	2,30	7,30	9,16	0,36	1,57	2,60	3,80	5,00	4,70	20,90	57,69
120	Azerbaidjan								9,20	4,80	42,70	56,70
121	Antilles Holandeses				3,37		5,70	16,80	8,70	5,30	5,50	45,37
122	Kirguistan									13,00	28,70	41,70
123	Txad						24,00		15,8			39,80
124	Algèria	32,90										32,90
125	Liechtenstein		22,10									22,10
126	Moldàvia	0,20					3,20	5,5			11,40	20,30
127	Moçambic								1,70	6,90	11,40	20,00
128	Maurici	2,80	14,60									17,40
129	Seychelles										12,10	12,10
130	Zimbabwe		2,00							8,80		10,80
131	Ciutat del Vaticà	8,50										8,50
132	Sudan	6,00	2,20									8,20
133	Corea del Nord	3,30		3,70								7,00
134	Barbados	4,40										4,40
135	Uganda				3,30							3,30
136	Granada				1,05	1,22						2,27
137	Vietnam			0,20				0,70				0,90

	Països	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
138	Nigèria	0,80										0,80
139	Madagascar										0,50	0,50
140	Illes Mariannes del Nord		0,40									0,40
141	Bangladesh		0,30									0,30
	Territoris no determinats										43,30	43,30
	Avituallament a tercers								1,40			1,40
	Total	108.699,40	109.305,60	99.164,68	113.490,19	149.833,14	165.402,60	173.027,50	174.765,50	92.866,90	119.634,90	

Font: Base de dades ESTACOM de l'Institut de Comerç Exterior. Elaboració: Centre Delàs

Taula 6. Exportacions Espanyoles d'armes de caça i tir esportiu
(en milers d'euros corrents)

	Països	2008	2009	2010	2011	2012	2008-2012
1	EUA	5.795,05	9.892,06	4.098,80	6.718,28	6.388,97	32.893,15
2	Ghana	2.773,07	3.543,07	1.507,52	7.504,71	2.500,00	17.828,37
3	Turquia	1.912,99	3.217,83	3.420,84	1.881,70	2.229,59	12.662,96
4	Perú	1.102,44	1.424,32	2.320,31	1.468,37	1.688,79	8.004,22
5	Austràlia	710,32	1.381,15	1.563,65	2.434,73	1.673,33	7.763,18
6	Sud-àfrica	1.362,15	1.293,84	1.317,52	1.281,51	1.626,48	6.881,50
7	Ucraïna	1.850,43	1.223,16	728,54	1.056,15	1.612,15	6.470,43
8	Marroc	1.004,34	975,69	1.224,19	1.925,11	1.053,10	6.182,43
9	Republica de Guinea	1.827,96	4.135,09				5.963,05
10	Noruega	683,84	772,62	824,38	2.965,39	647,71	5.893,94
11	Japó	1.129,47	1.095,93	869,06	1.250,86	1.463,28	5.808,60
12	Rússia	1.227,06	987,26	441,18	1.085,31	963,43	4.704,23
13	Mali	231,79	356,68	534,97	3.143,78	111,07	4.378,29
14	Líban	348,12	1.087,24	1.524,03	643,26	627,51	4.230,16
15	Xile	431,43	322,81	540,96	1.433,73	959,10	3.688,02
16	Guinea Bissau	149,30	374,85	1.395,98	1.015,64	741,82	3.677,59
17	Camerun	212,68	247,24	630,56	1.108,99	1.241,65	3.441,12
18	Mèxic	582,98	274,73	606,43	847,56	577,93	2.889,63
19	Veneçuela	535,57	784,70	397,09	810,84	118,14	2.646,34
20	Argentina	126,81	739,44	639,73	573,21	458,88	2.538,07
21	Nova Zelanda	508,12	222,11	491,66	754,96	482,54	2.459,39
22	República Centreafricana	250,90	753,09	355,69	297,59	636,00	2.293,28
23	Tunísia	173,85	164,75	293,89	602,07	1.025,08	2.259,64
24	Uruguai	291,09	165,08	337,58	734,20	334,99	1.862,94

	Països	2008	2009	2010	2011	2012	2008-2012
25	Pakistan	25,96	269,99	413,81	675,38	372,90	1.758,04
26	Tailàndia	80,05	630,104	293,595	559,29	162,25	1.725,28
27	Angola	257,70	208,54	373,08	368,55	479,50	1.687,38
28	Paraguai	223,11	99,33	334,08	349,14	352,20	1.357,87
29	Colòmbia	211,84	471,28	208,50	254,64	180,80	1.327,05
30	Namíbia	312,96	181,67	245,37	161,91	256,19	1.158,10
31	Mauritània	509,36		208,84	69,86	362,66	1.150,72
32	Guatemala	318,29	140,06	341,90	148,50	193,56	1.142,30
33	República Dominicana	73,89	255,64	144,63	131,79	306,42	912,36
34	Burkina Faso	137,44	149,75	157,16	172,21	282,40	898,96
35	Canadà	457,80	115,70	159,47	104,90	35,12	872,98
36	Malàisia	295,59	0,24		109,71	392,67	798,21
37	Cuba			92,64	113,00	504,00	709,64
38	Filipines	174,17	173,43	39,81	131,73	150,98	670,12
39	Corea del Sud	61,28	157,30	61,80	216,16	66,12	562,66
40	Taiwan	124,62	117,85	123,95	53,94	134,52	554,88
41	Geòrgia	129,85	82,45	143,68	80,38	71,29	507,65
42	Suïssa	225,39	39,71	95,75	51,76	52,51	465,11
43	Panamà	73,20	66,06	166,89	155,45		461,59
44	Gabon	78,81		222,00	93,52		394,33
45	Hondures		164,78	50,65	57,33	118,34	391,09
46	Egipte				336,48	6,38	342,86
47	França		134,29	133,07	71,53		338,89
48	Senegal	141,43	23,24	89,69	76,93		331,28
49	Bolívia	212,08			80,15	37,67	329,90
50	Tanzània	122,01			184,00		306,01

	Països	2008	2009	2010	2011	2012	2008-2012
51	Jamaica		96,39	114,31	47,46	43,82	301,99
52	Nicaragua	172,93	80,91		29,08		282,92
53	Israel		127,57	72,16	2,60	76,60	278,93
54	equador		136,15	76,836	47,89		260,88
55	Kazakhstan	50,80	76,23	35,71	42,43	46,97	252,15
56	Unió dels Emirats Àrabs		127,52		4,11	118,91	250,53
57	Kuwait	15,64	91,26	95,40	20,32	5,03	227,65
58	Bòsnia i Hercegovina		60,534		85,67	80,91	227,11
59	Sèrbia	0,08	81,36	55,39	40,30	37,18	214,30
60	Guaiana Francesa (França)			44,29		136,97	181,26
61	Xina				140,80		140,80
62	Índia				40,01	81,50	121,51
63	Surinam		22,87	34,23	57,50		114,60
64	Costa Rica		5,51	95,38	7,41		108,30
65	Islàndia	13,54	25,99	19,29	36,40		95,21
66	França (Guadalupe)	9,80	7,17			65,71	82,67
67	Txad	16,93		15,75	20,82	27,44	80,94
68	Albània			78,61			78,61
69	Armènia	2,18	8,50	13,11		52,26	76,05
70	Andorra	5,03	12,03	23,40	13,89	5,07	59,41
71	Nova Caledònia					46,88	46,88
72	Croàcia	3,23	23,46		4,39		31,08
73	Letònia		26,64				26,64
74	França (Nova Caledònia)	26,19					26,19
75	Brasil			8,81	0,20	1,36	10,37
76	Moldàvia	3,78	6,236				10,02
77	Kenya	6,61					6,61

	Països	2008	2009	2010	2011	2012	2008-2012
78	Grècia			5,75			5,75
79	Azerbaijan		5,55				5,55
80	Guinea Equatorial				0,60	3,16	3,76
81	Xipre				3,20		3,20
82	Romania			1,50			1,50
83	Mònaco		1,2				1,20
84	Aràbia Saudita				1,15		1,15
85	Botswana					0,40	0,40
	Total	29.795,31	39.939,19	30.954,81	46.992,39	34.510,18	

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs

Taula 7. Exportacions espanyoles de material de defensa al Pròxim Orient
(en milers d'euros corrents)

	Països	2003	2004	2.005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003-2012
1	Egipte	429,95	628,47	136,73	168,30	385,59	1.316,38	4,20	2.539,84	69.834,52	50.323,59	125.767,57
2	Aràbia Saudita		23.262,26	1.984,98	5.851,11	1.876,66		5.148,35	5.824,93	14.006,43	21.263,43	79.218,14
3	Jordània	20.456,48	20.250,00		600,00	0,35	860,45	707,28	1.615,34	2.584,94	384,52	47.459,35
4	Bahrain				702,30	2.323,49	15.945,28		40,69	6.350,52	21.145,35	46.507,62
5	Líbia				25,95		3.839,22		11.247,10			15.112,27
6	Oman	1,23	7,29	65,18	95,01	1.267,68	47,64	591,65	3.195,20	3.310,39	670,07	9.251,32
7	Israel	1.005,80	35,26	273,73	441,34	1.515,93	2.358,99	790,64	1.429,04	472,55	637,84	8.961,10
8	Catar	462,41	204,26	184,84	2.267,01	1.187,72	1.958,44	835,65	1.030,48	382,79		8.513,60
9	Kuwait	3.121,06	3,50				1.155,22				1.703,01	5.982,78
10	Unió dels Emirats Àrabs	122,80	12,29	7,38	38,42	75,90	88,63	88,83		66,15	2.379,60	2.879,98
11	Líban	64,12										64,12
	Total	25.663,84	44.403,33	2.652,84	10.189,43	8.633,32	27.570,23	8.166,58	26.922,61	97.008,27	98.507,40	

Font: Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús. Elaboració: Centre Delàs

ANEX II

Definicions

Armes convencionals

Armes que no són biològiques, químiques o nuclears.

Armes convencionals pesades

Armes de gran volum que no poden ser transportades per una persona o un grup de persones; per exemple avions, vaixells, submarins, tancs, vehicles, artilleria, canons, metralladores, etc.

Armes petites i lleugeres¹

Armes petites o curtes:

Es defineix com a arma petita o curta aquella destinada a ús de membres individuals de forces armades o cossos de seguretat. Revòlvers i pistoles automàtiques; rifles i carrabines; submetralladores, subfusells; rifles d'assaltament; metralladores lleugeres.

Armes lleugeres:

Es defineix com a arma lleugera aquella destinada a l'ús de diversos membres de les forces armades o de cossos de seguretat actuant com a grup. Llançagranades, metralladores pesades; llançadores portàtils de granades, amb o sense recolzament; armes antiaèries portàtils; armes anti carro portàtils; fusells sense retrocés; sistemes de llançament de míssils i coets portàtils, sistemes de llançament de míssils antiaeris portàtils, morters de calibre inferiors a 100 mm.

MATERIAL DE DEFENSA²

Tota la Unió Europea fa servir la mateixa classificació del material d'ús militar. En concret, les armes es classifiquen en 23 categories:

Categoria 1: Armes amb canó d'ànima llisa amb un calibre inferior a 20 mm

Fusells, carrabines, revòlvers, pistoles, pistoles metralladores, metralladores, silenciadores, carregadores, visors i apagafocs.

Categoria 2: Armes amb canó d'ànima llisa amb calibre igual o superior a 20 mm

Armes de foc (incloses les peces d'artilleria), rifles, obusos, canons, morters, armes de contra carro, llança projectils, llança flames, rifles sense retrocés, dispositius per a la reducció de la firma, projectors o generadors militars per fums, gasos, material pirotècnic i visors.

1. Aquesta definició d'arma curta o lleugera és la usada per la OSCE; veure informe del MEC del 2013 pàg.34
2. Informe anual de la Posició Comuna 2008/944/PESC del Consell de la UE per la qual es defineixen les normes comunes que regeixen el control de les exportacions de tecnologia i equips militars. Recollides en el Reial Decret 844/2011, de 17 de juny (en el seu annex I); aquest Reial Decret ha estat publicat en el BOE el 2 de juliol de 2011. Aquest llistat ha estat actualitzat pel Consell de la Unió Europea i publicat en el Diari Oficial de la Unió Europea, el 22 de març del 2012.

Categoria 3: Municions, dispositius i components

Municions per a les armes sotmeses a control pels articles 1, 2 o 12. dispositius per armar els esquers, s'inclouen les beines, els esglaons, les cintes, les fonts d'alimentació d'elecció, els sensors, les submunicions.

Categoria 4: Bombes, torpedes, coets, míssils

Bombes, torpedes, granades, pots de fum, coets, mines, míssils, càrregues de profunditat, càrregues de demolició, "productes pirotècnics", cartutxos i simuladors, granades de fumigació, bombes incendiàries, tovera de coets de míssils i puntes d'ogiva de vehicles de re-entrades.

Categoria 5: Sistemes de direcció de tir

Visors d'armes, ordenadors de bombardeig, equip de punteria per a canons, sistemes de control per armes i sistemes d'adquisició de dades de vigilància o rastreig, reconeixement o identificació.

Categoria 6: Vehicles tot terrenys

Vehicles dissenyats especialment o modificats per a ús militar, carros i altres vehicles militars armats o equips pel sembrat de mines, vehicles blindats, vehicles amfibis, els pneumàtics a prova de bala.

Categoria 7: Agents químics o biològics tòxics

Agents biològics i materials radioactius, agents nerviosos, vesicants, gasos lacrimògens, agents antidisturbis.

Categoria 8: Materials energètics i substàncies relacionades

Explosius, propulsants, productes pirotècnics, combustibles i substàncies relacionades, perclorats, clorats i cromats, oxidants, aglomerants, additius i precursors.

Categoria 9: Vaixells de guerra

Vaixells de combat i vaixells de superfície o subaquàtics, equips navegables, motors dièsel dissenyats especialment per a submarins, motors elèctrics dissenyats especialment per a submarins, aparells de detecció subaquàtica, xarxes antisubmarines i antitorpedes.

Categoria 10: Aeronaus

Aeronaus de combat, vehicles aeris no tripulats, motors aeronàutics, vehicles aeris teledirigits, proveïdors de combustible, equips de respiració pressuritzats, paracaigudes, sistemes de pilotatge automàtic

Categoria 11: Equips electrònics

Equips de contra mitja i contra-contra mitja electrònics, material acústic submarí, equips de seguretat de dades, equips que utilitzin xifrat, equips de guia, navegació i transmissors.

Categoria 12: Sistemes d'armes d'energia cinètica

Sistemes d'armes d'energia cinètica, instal·lacions d'assaig i d'avaluació i models de prova, sistemes de propulsió, sistemes de recerca d'objectius, de guia o de propulsió derivada per a projectils.

Categoria 13: Equips i construccions blindades

Planxes de blindatge, construccions de materials metàl·lics o no, cascos militars, vestuari i peces de protecció.

Categoria 14: Equips per l'entrenament o simulació militar

Entrenadors d'atac, de vol, de blancs radar, de guerra antisubmarina, per al llançament de míssils, de generació d'imatge.

Categoria 15: Equips de formació d'imatge o de contra mesura

Registradors i equips de procés d'imatge, càmeres, equip fotogràfic, equip per a la intensificació d'imatges, equip de formació d'imatge d'infrarojos o tèrmica, equip sensor d'imatge per radar.

Categoria 16: Peces de forja

Peces de forja, peces per fondre i productes semi elaborats.

Categoria 17: Equips miscel·lanis, materials i biblioteques

Aparells autònoms d'immersió i natació subaquàtica, aparells de circuit tancat i semi tancat, robot, transbordadors.

Categoria 18: Equip per a la producció

Instal·lacions d'assaig ambiental, nitruradores de tipus continu, equips o aparells d'assaig per centrifugació, premses extrudidoras de husillo.

Categoria 19: Sistemes d'armes d'energia dirigida

Sistemes làser, de rajos de partícules de radiofreqüència, acceleradors de partícules.

Categoria 20: Equips criogènics i superconductors

Equips dissenyats especialment o configurats per a ser instal·lats en vehicles per aplicacions militars terrestres, marítimes, aeronàutiques o espacials, equips elèctrics superconductors.

Categoria 21: Equip lògic (software)

Equip lògic (software) per la modelització, la simulació o l'avaluació de sistemes d'armes militars o de simulació d'escenaris d'operacions militars, per les aplicacions de Comandament, Comunicacions, Control i Intel·ligència.

Categoria 22: Tecnologia

Tecnologia per al desenvolupament, producció o ús dels materials sotmesos a control.

ALTRE MATERIAL DE DEFENSA³

a. Aquelles armes de foc definides a l'article 3 de la Resolució 55/255 de l'Assemblea General de Nacions Unides, per la que s'aprova el Protocol contra la fabricació i el tràfic il·lícit d'armes de foc, les seves peces i els seus components

3. La relació d'un altre material es pot trobar a: Real Decreto 844/2011 de 17 de juny.

i municions, que no estan incloses en l'Annex I.1, articles 1, 2 i 3 de la Relació de Material de Defensa.

b. Visors i mires, telescòpics, o d'intensificació de llum o imatge, per armes de foc.

c. Artificis generadors, projectors, emissors o dispensadors de fums, gasos, "agents antidisturbis" o substàncies inhabilitadores.

d. Llançadors dels elements descrits en l'apartat c anterior.

e. Equips de llum i so provocadors d'atordiment, pel control de disturbis.

f. Vehicles per al control de disturbis amb alguna de les següents característiques:

1. Sistemes per produir descàrregues elèctriques
2. Sistemes per a dispensar substàncies inhabilitadores
3. Sistemes per dispensar agents antidisturbis
4. Canons d'aigua

g. Esposes normals

MATERIAL DE DOBLE ÚS⁴

Els productes i tecnologies de doble ús, comuns a tota la Unió Europea es classifiquen en 10 categories:

Categoria 0: Materials, instal·lacions i equips nuclears

Reactors nucleats, plantes per a la separació d'isòtops d'urani natural, urani empobrit i materials fisionables, centrifugadora de gas, espectròmetres de masses i elèctrodes de grafit.

Categoria 1: Materials, substàncies químiques, "microorganismes" i "toxines"

Màscares antigàs, vestit blindats, dosímetres personals, pre-impregnats, instruments, encunys, motlles, barrejadors contínues, màquines pel debanat de filaments, fluïts i substàncies lubricants, fluorurs, sulfurs, cianurs i derivats halogenats.

Categoria 2: Tractament de materials

Rodaments, gresols, màquines-instrument, premses isostàtiques, instruments de mesura, robots, simuladors de moviments i centres de mecanitzat.

Categoria 3: Electrònica

Components electrònics, circuits integrats, microcircuitos de microprocessador, conjunts de portes programables, components de microones, barrejadors i convertidores i detonadores, explosius accionats elèctricament.

4. Las categorías de productos de doble uso se recogen en el Reglamento (UE) 388/2012, de 19 de abril (en su anexo I); Reglamento publicado en el DOUE de 16 de mayo de 2012.

Categoria 4: Ordinadors

Ordinadors electrònics, híbrids, digitals, analògics, de conjunt sistòlic, neuronal i òptic.

Categoria 5: Telecomunicacions i "seguretat de la informació"

Equips i sistemes de transmissió per a telecomunicacions, sistemes de comunicacions subaquàtics, equips de ràdio, cables de fibra òptica, equips de telemesura i telecontrol i sistemes de seguretat.

Categoria 6: Sensors i làsers

Acústica, tubs intensificadors d'imatge, sensors òptics, càmeres d'instruments, òptica, làsers, gravímetres i gradiòmetres de gravetat i sistemes de radar.

Categoria 7: Navegació i aviònica

Acceleròmetres per a la navegació inercial, giroscòpics, GPS i GLONASS, sistemes de control de vol hidràulics, mecànics, electroòptics i electromecànics inclosos els de control per senyals elèctriques (*fly by wire*).

Categoria 8: Marina

Vehícules submergibles o vaixells de superfície, hidroplans, sistemes de visió subaquàtica, aparells de busseig i natació subaquàtica.

Categoria 9: Sistemes de propulsió, vehicles espacials i equips relacionats

Motors aeronàutics o marins de turbina de gas, llançadores espacials i vehicles espacials, sistemes de propulsió de coets de propulsant sòlid o líquid, motors estatorreactors, turboreactors i turbofans, coets de sondeig, motors híbrids per a coets, equips de recolzament al llançament, càmeres ambientals i anecoiques i vehicles de re-entrada.

CODI ARANZELARI (TARIC) 93⁵

9301.- Armes de guerra excepte els revòlvers, pistoles i armes blanques

9301.11.00.- Peces d'artilleria (per exemple, canons, obusos i morters), auto propulsades

9301.19.00.- Les altres

9301.20.00.- Llançacoets; llançaflames; llançagranades; llançatorpedes i llançadores similars

9301.90.00.- Les altres

9302.- Revòlvers i pistoles (excepte els de les partides 9303 o 9304)

9303.- Les altres armes de foc i artefactes similars que fan servir la deflagració de la pólvora (per exemple: armes de caça, armes d'avantcàrrega, pistoles llançacoets i altres artefactes concebuts únicament per llançar coets de senyal, pistoles i revòlvers de fogueig, pistoles de matador, canons llançacaps.

9303.10.00.- Armes d'avantcàrrega

9303.20.- Les altres armes llargues de caça o tir esportiu que tinguin, almenys, un canó d'ànima llisa

9303.20.10.- Amb un canó d'ànima llisa

9303.20.95.- Les altres

9303.30.00.- Les altres armes de caça o tir esportiu

9303.90.00.- Les altres

9304.- Les altres armes [per exemple: armes llargues i pistoles de moll (resort), aire comprimit o gas, porres] (excepte les de la partida 9307).

9305.- Parts i accessoris dels articles de les partides 9301 a 9304

9305.10.00.- De revòlvers o pistoles

9305.21.00.- D'escopetes i rifles de caça de la partida 9303, canons d'ànima llisa

9305.29.00.- La resta

9305.91.00.- La resta, armes de guerra de la partida 9301

9305.99.00.- La resta

9306.- Bombes, granades, torpedes, mines, míssils, cartutxos i altres municions i projectils, i les seves parts, incloses les postes, perdigons i tacs per a cartutxos.

9306.21.00.- "Cartutxos per a escopetes i un canó d'ànima llisa i les seves parts; balins per a armes d'aire comprimit", cartutxos

9306.29.- La resta

9306.29.40.- Beines

9306.29.70.- La resta

9306.30.- Els altres cartutxos i les seves parts

9306.30.10.- Per a revòlvers i pistoles de la partida 9302 i per a pistoles metralladores de la partida 9301

9306.30.30.- Per a armes de guerra

9306.30.91.- Cartutxos de percussió central

9306.30.93.- Cartutxos de percussió anual

9306.30.97.- La resta

9306.90.- La resta

9306.90.10.- De guerra

9306.90.90.- La resta

9307.- Sabres, espases, baionetes, llances i altres armes blanques, les seves parts i fundes.

5. Bases de dades de Comerç Exterior.

INFORME Núm. 3

La despesa militar de l'Estat espanyol per a l'any 2009

Pere Ortega
Novembre de 2008

INFORME Núm. 4

Aliança de barbàries Afganistan 2001-2008. 10 raons per qüestionar (i repensar) la implicació estrangera

Alejandro Pozo Marín
Desembre de 2008

INFORME Núm. 5

Despesa i R+D militar en els pressupostos de l'Estat espanyol any 2010

Pere Ortega i Xavier Bohigas
Desembre 2009

INFORME Núm. 6

Exportacions espanyoles d'armament 1999-2008

Tica Font i Francesc Benítez
Març 2010

INFORME Núm. 7

La veritat de la despesa militar espanyola 2011.

Despesa i R+D militar en temps de crisi
Pere Ortega i Xavier Bohigas
Desembre 2010

INFORME Núm. 8

Exportacions espanyoles d'armament 2000-2009

Tica Font
Febrer 2011

INFORME Núm. 9

El controvertit comerç d'armes espanyol, un negoci secret 2001-2010

Tica Font i Francesc Benítez
Octubre de 2011

INFORME Núm. 10

Escut antimíssils a la base de Rota. Un pas més en la militarització mundial

Teresa de Fortuny i Xavier Bohigas
Febrer de 2012

INFORME Núm. 11

La Banca Armada. Inversions explosives dels bancs i caixes. Rànquing de la banca armada a Espanya

Jordi Calvo Rufanges
Març de 2012

INFORME Núm. 12

El complex militar-industrial. Un paràsit en l'economia espanyola

Pere Ortega i Camino Simarro
Abril de 2012

INFORME Núm. 13

Pirateria a Somàlia: excusa o oportunitat geopolítica? Una mirada diferent a la participació militar espanyola i internacional contra la pirateria

Loretta P. Martín, Teresa de Fortuny i Xavier Bohigas
Octubre de 2012

INFORME Núm. 14

Veritats i mentides al pressupost militar espanyol de 2013

Pere Ortega
Octubre de 2012

INFORME Núm. 15

Exportacions espanyoles d'armament 2002-2011. Quan la venda d'armes és una prioritat política

Tica Font, Eduardo Melero i Camino Simarro
Gener de 2013

INFORME Núm. 16

Las otras violencias en América Latina

Pere Ortega i Moara Crivelente
Gener de 2013

INFORME Núm. 17

La indústria militar a Catalunya, un desig insatisfet

Pere Ortega · Juny de 2013

JUSTÍCIA I PAU

**CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU**

Grafisme: col·laboració de la Fundació Tam-Tam

Amb el suport de:

